

Kaders

2020

Zaaknummer:
ZK19000074

Behorend bij raadsbesluit nr:
19-0013005

Documentnummer:
19-0015490

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Incidentele dekking ten laste van reserves	5
2. Input vanuit commissie R&F	7
3. Vertrekpunt meerjarenbegroting 2020-2023	8
3.1 Saldo vertrekpunt kaders 2020	8
3.2 Nieuw beleid	8
3.3 Algemene dekkingsmiddelen	10
3.4 Risicobeheersing	11
4. Aanpassingen meerjarenbegroting 2020-2023	12
4.0 Bestuur en ondersteuning	13
4.1 Veiligheid	19
4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	21
4.3 Economie	25
4.4 Onderwijs	29
4.5 Sport, cultuur en recreatie	32
4.6 Sociaal Domein	36
4.7 Volksgezondheid en milieu	42
4.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	49
5. Indeling begroting	53
5.1 Taakvelden	53
5.2 Paragrafen	53
6. Kaders voor de begroting 2020	54
6.1 Begrotingscirculaire 2020-2023 Provincie Zuid-Holland	54
6.2 Uitgaven	54
6.3 Inkomsten	54
6.4 Salarisontwikkelingen	54
6.5 Investerings	55
6.6 Verbonden partijen	55
6.7 Financiering	56
6.8 Programmatisch werken	56
6.9 Subsidies	57
7. Lokale heffingen	58
7.1 Onroerende-zaakbelastingen (OZB) en overige ongebonden heffingen	58
7.2 Gebonden heffingen	58

Bijlage 1 – Begrotingscirculaire Provincie Zuid-Holland	59
Bijlage 2 – Toelichting op nieuw beleid.....	61
2.1 Exploitatie.....	61
2.2 Investeringsen	71
Bijlage 3 – Overzicht commissie R&F 16/4/2019	74

1. Inleiding

Voor u ligt het document “Kaders 2020”. In de financiële verordening gemeente Krimpenerwaard 2019 (artikel 4) is opgenomen dat het college van B&W aan de gemeenteraad een nota aanbiedt met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming. Het document vormt een hulpmiddel voor de gemeenteraad om het college kaders mee te geven voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Vanuit de gemeenteraad is de wens geuit om eerder betrokken te worden in het proces van de kadernota. Hiertoe heeft er op 11 april jl. een themabijeenkomst plaatsgevonden met daarin aandacht voor de vraag: “op welke wijze kan de raad aan de voorkant kaders meegeven aan het college ten behoeve van het opstellen van de kadernota?”. Tijdens deze bijeenkomst is aan de gemeenteraadsfracties gevraagd om in de vergadering van de commissie Ruimte & Financiën van 16 april input te geven voor verwerking in de kadernota 2020 in de vorm van duidelijke keuzes, prioriteiten en mogelijke dekkingsrichtingen. Dit met als doel duidelijk te krijgen aan welke ‘knoppen’ het college kan en mag draaien bij het opstellen van de kadernota 2020 en de meerjarenbegroting 2020. De constatering naar aanleiding van de commissie is dat op basis van de input niet eenduidig is af te leiden voor welke onderwerpen er een meerderheid is in de raad. Op de uitkomsten van de commissie wordt in deze kadernota ingegaan.

De basis voor deze kaders wordt gevormd door de op 13 november 2018 vastgestelde begroting 2019 met de meerjarenraming. Daarnaast zijn door uw raad op 6 maart 2019 de financiële gevolgen van het, naar aanleiding van het nieuwe coalitieakkoord, aangepaste collegeprogramma vastgesteld en verwerkt in de meerjarenbegroting. De begroting laat een meerjarig sluitende begroting zien voor alle jaarschijven. Vanuit dat startpunt is geïnventariseerd op welke onderdelen we intensivering van beleid noodzakelijk vinden, waar we verwachten dat inkomsten en uitgaven gaan veranderen en welke investeringen op ons afkomen. De aanvragen zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

1. Collegeprogramma	:	betreft invulling en uitwerking van de beleidsspeerpunten uit het Collegeprogramma
2. Noodzakelijk	:	betreft aanpassingen op basis van wettelijke voorschriften, reeds aangegane verplichtingen en/of reeds genomen besluiten. Dit kan zowel bestaand als nieuw beleid betreffen.
3. Wenselijk vallen.	:	betreft aanvragen die niet onder de andere categorieën

De investeringen voor de komende jaren zijn op basis van dezelfde hiervoor genoemde driedeling opgenomen in de kadernota. De hieruit voortvloeiende lasten in verband met rente en afschrijving zijn ook verwerkt, voor zover deze van invloed zijn op het saldo van de exploitatie. Overigens betreft een groot deel van de investeringen vervangingsinvesteringen waarvan de lasten al in de begroting zijn opgenomen of investeringen die ten laste worden gebracht van voorzieningen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de structurele effecten vanuit de jaarrekening 2018 voor wat betreft de kapitaallasten (= rente en afschrijving), in lijn met voorgaande jaren, nu nog niet zijn meegenomen. Zodra de jaarrekening 2018 door uw raad is vastgesteld, worden de kapitaallasten geactualiseerd en rechtstreeks verwerkt in de tweede tussentijdse rapportage 2019.

Naast de saldi uit de meerjarenraming van de begroting 2019, zijn ook de financiële effecten uit de 1^e Tussentijdse rapportage 2019 meegenomen. Samen met de nieuwe aanvragen die in deze nota worden gedaan, leidt dat tot onderstaand meerjarig overzicht.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Saldo meerjarenbegroting 2019	546	1.556	1.270	1.470
Begrotingswijzigingen 2019	-82	-82	-82	-82
Saldo meerjarenbegroting 2019 na wijzigingen	464	1.474	1.188	1.388
Saldo 1^e Tussentijdse rapportage 2019	-435	-386	-304	-304
Saldo meerjarenbegroting 2019 na 1^e Tussentijdse rapportage	29	1.088	884	1.084
Aanpassingen beleid:				
Collegeprogramma*	-398	-398	-398	-675
Noodzakelijk	-526	-754	-874	-1.048
Wenselijk	0	-5	-5	-5
Totaal aanpassingen beleid	-924	-1.157	-1.277	-1.728

Saldo kaders	-896	-69	-393	-644
Bedragen x €1.000				

* Zoals aangeven in de begroting 2019 blijven de meerjarige positieve saldi van de meerjarenraming 2019-2022 beschikbaar voor uitvoering van het collegeprogramma. In bovenstaand overzicht staan alleen de structurele lasten in verband met het collegeprogramma verwerkt.

Indien we voornoemde saldo corrigeren voor incidentele posten, leidt dat tot de volgende meerjarige saldi voor de Kaders 2020.

	2020	2021	2022	2023
Saldo kaders	-896	-69	-393	-644
Waarvan incidenteel				
Meerjarenbegroting 2019	0	0	0	0
1 ^e Tussentijdse rapportage 2019	-155	-3	0	0
Structureel saldo Kaders 2020	-741	-66	-393	-644

Bedragen x €1.000

Net als in voorgaande jaren geven de meerjarige saldi zoals gepresenteerd in deze kadernota nog geen zekerheid ten aanzien van het uiteindelijke saldo van de meerjarenbegroting 2020-2023. Het is nu nog te vroeg om daarop vooruit te lopen. Zo is de uitkomst van de meicirculaire 2019 nog niet meegenomen in het saldo van deze kadernota. Daarnaast lopen op dit moment de CAO-onderhandelingen nog, wordt er een nieuwe wet Inburgering voorbereid. Voor beide onderwerpen geldt dat de financiële impact nu nog niet duidelijk is. Dat laatste geldt bijvoorbeeld ook voor de gevolgen die de specifieke uitkering stimulerings sport (spuk) met zich meebrengt.

De gepresenteerde meerjarige saldi worden komende periode uitgewerkt. Voor het tekort worden oplossingen gezocht, zodat we u ook dit keer weer een sluitende meerjarenbegroting kunnen voorleggen. Om dit te bewerkstelligen hanteren we de werkwijze die ook bij de totstandkoming van de voorgaande begrotingen tot een sluitend meerjarenperspectief heeft geleid. Dit betekent primair dat dekking voor nieuw beleid wordt gevonden binnen bestaande middelen. Wanneer dit niet de benodigde ruimte oplevert, wordt naar alternatieve voorstellen gezocht. Deze kunt u dan tegemoet zien bij behandeling van de begroting 2020.

1.1 Incidentele dekking ten laste van reserves

In het voorgaande zijn alleen de structurele posten gepresenteerd. Voor de incidentele aanvragen geldt dat deze ten laste van reserves kunnen worden gebracht. Hiermee zijn ze niet van invloed op het saldo van de exploitatie. In onderstaand overzicht is te zien voor welke bedragen er per programma en jaarschijf incidenteel een beroep wordt gedaan op de algemene en bestemmingsreserves. De betreffende aanvragen die hiermee worden gedekt, zijn wel toegelicht in deze nota.

	2020	2021	2022	2023
Bestemmingsreserve	345	0	0	0
Bestuur en ondersteuning	45	0	0	0
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	300	0	0	0
Algemene reserve*	520	50	80	80
Bestuur en ondersteuning	190	0	0	0
Verkeer, vervoer en waterstaat	25	50	80	80
Sociaal Domein	180	0	0	0
Volksgezondheid en milieu	125	0	0	0
Eindtotaal	865	50	80	80

Bedragen x €1.000

* Vooralsnog is aangegeven dat de Algemene reserve wordt ingezet ter dekking van de betreffende onderliggende aanvragen. Of dit daadwerkelijk nodig is, hangt af van het uiteindelijke saldo van de meerjarenbegroting 2020. Indien het saldo toereikend is, hoeft voor de incidentele posten geen of een lager beroep te worden gedaan op de Algemene reserve.

Voor de opzet van de kadernota 2020 is aansluiting gezocht bij zowel voorgaande kadernota's als bij de presentatie van de begroting 2019. Allereerst wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de input vanuit de commissie R&F. Hoofdstuk 3 laat daarna de financiële opbouw van het saldo van deze kadernota zien. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de aanpassingen op de meerjarenbegroting en de gevolgen die deze hebben. Dit betreft zowel beleidsmatige als financiële aanpassingen. Hoofdstuk 5 gaat in op de indeling van de begroting. Vervolgens worden in hoofdstuk 6 de bij het opstellen van de meerjarenraming 2020 te hanteren kaders toegelicht. Deze kaders vinden hun oorsprong zowel in door externe partijen opgelegde regels als in interne, door ons zelf opgelegde, criteria. Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de lokale heffingen. Daarna volgt nog een aantal bijlagen.

2. Input vanuit commissie R&F

Vanuit de gemeenteraad is de wens geuit om eerder betrokken te worden in het proces van de kadernota. Hiertoe heeft er op 11 april jl. een themabijeenkomst plaatsgevonden met daarin aandacht voor de vraag: "op welke wijze kan de raad aan de voorkant kaders meegeven aan het college ten behoeve van het opstellen van de kadernota?". Tijdens deze bijeenkomst is aan de gemeenteraadsfracties gevraagd om in de vergadering van de commissie Ruimte & Financiën van 16 april input te geven voor verwerking in de kadernota 2020 in de vorm van duidelijke keuzes, prioriteiten en mogelijke dekkingsrichtingen. Dit met als doel duidelijk te krijgen aan welke 'knoppen' het college kan en mag draaien bij het opstellen van de kadernota 2020 en meerjarenbegroting 2020.

Door verschillende fracties is tijdens genoemde commissie input geleverd. Het was een vergadering die in een positieve sfeer verliep met een brede 'oogst'. Naast de gevraagde input, kaders in de vorm van prioriteiten en mogelijke dekkingsrichtingen, is er ook een aantal beleidsinhoudelijke vragen gesteld en zijn door verschillende fracties wensen op tafel gelegd. Een beknopt overzicht van de inbreng per fractie is opgenomen in bijlage 3. Hieruit komt naar voren dat er relatief weinig onderwerpen zijn die, breed gedragen, door meerdere fracties zijn aangedragen.

In genoemde bijlage zijn de door de fracties aangedragen onderwerpen onderverdeeld in drie categorieën:

- 1) Onderwerpen zonder directe financiële gevolgen (vragen/opmerkingen)
- 2) Onderwerpen die aanvullende lasten met zich meebrengen (lastenverhogend)
- 3) Onderwerpen met dekkingsmogelijkheden (dekking)

Onderstaand wordt hier nader op ingegaan.

Ad 1) Onderwerpen zonder directe financiële gevolgen

Over het algemeen betreft dit vragen en opmerkingen en geen voorstellen met financiële consequenties. Tenzij sprake is van een relatie met een van de onderwerpen in deze kadernota, wordt hier in deze kadernota niet verder op ingegaan. Wij hebben er kennis van genomen en nodigen u uit om de betreffende onderwerpen nogmaals aan te kaarten in reguliere commissie- en/of raadsvergaderingen.

Ad 2) Onderwerpen die aanvullende lasten met zich meebrengen (lastenverhogend)

Zoals hiervoor aangegeven is sprake van een aantal ingediende wensen die (extra) lasten met zich meebrengen. Een aantal van de betreffende onderwerpen maakt al onderdeel uit van de begroting of van in deze kadernota opgenomen voorstellen (bijvoorbeeld in het kader van duurzaamheid). Voor de overige onderwerpen geldt dat deze vooralsnog niet zijn verwerkt in deze kadernota. De reden is tweeledig. Enerzijds is op basis van de input vanuit de commissie niet eenduidig af te leiden voor welke onderwerpen er een meerderheid in de raad is. Dit maakt dat verwerking van enig onderwerp uiterst arbitrair zou zijn. Anderzijds laat de voorliggende kadernota structureel nadelige exploitatiesaldi zien. Dit maakt dat er niet zondermeer ruimte is voor het uitvoeren van nieuw beleid. Uiteraard geldt dat het u vrij staat om met elkaar en het college in debat te gaan als u vindt dat bepaalde onderwerpen vanuit uw input wel moeten worden meegenomen in de Kadernota. Tijdens dit debat kan dan duidelijk worden voor welke onderwerpen er een meerderheid is in de gemeenteraad.

Ad 3) Onderwerpen met dekkingsmogelijkheden (dekking)

Hoewel de voorliggende kadernota structureel nadelige exploitatiesaldi laat zien, zijn de aangedragen dekkingsmogelijkheden vanuit de commissie vooralsnog niet verwerkt in het saldo van deze kadernota. Belangrijkste argument hiervoor is dat ook bij deze aangedragen dekkingsmogelijkheden op voorhand niet duidelijk is voor welke van de betreffende onderwerpen er sprake is van een meerderheid in de raad. Dus ook hiervoor geldt dat u wordt uitgenodigd om tijdens de algemene beschouwingen in debat te gaan over het al dan niet inzetten van aangedragen dekkingsmogelijkheden.

3. Vertrekpunt meerjarenbegroting 2020-2023

3.1 Saldo vertrekpunt kaders 2020

De voorliggende nota Kaders 2020 brengt in beeld welke ontwikkelingen en voorstellen van invloed zijn op de nog op te stellen begroting 2020-2023.

Het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting 2020 is de jaarschijf 2020 uit de meerjarenbegroting 2019. Het saldo van deze begroting is in iedere jaarschijf positief. Om deze positieve saldi beschikbaar te houden voor uitvoering van het collegeprogramma en het interbestuurlijk programma zijn ze toegevoegd aan de Algemene reserve vrij vermogen.

Ten opzichte van de saldi uit de meerjarenbegroting 2019-2022 is er vervolgens een aantal mutaties die leiden tot een bijgesteld structureel saldo voor de jaren 2020-2023. Deze mutaties betreffen de structurele begrotingswijzigingen in 2019 en de structurele effecten vanuit de 1^e Tussentijdse rapportage 2019. Genoemde mutaties leiden tot nieuwe structurele saldi die als vertrekpunt voor de meerjarenbegroting 2020-2023 dienen. In onderstaand overzicht zijn deze mutaties en de structurele saldi weergegeven.

Jaarschijf	2020	2021	2022	2023
Structurele ruimte	643	1.698	1.446	1.646
Amendement hondenbelasting	-97	-142	-176	-176
Saldo begroting 2020-2023	546	1.556	1.270	1.470
Mutaties begroting				
Begrotingswijzigingen 2019	-82	-82	-82	-82
Saldo begroting 2020-2023 na wijziging	464	1.474	1.188	1.388
1^e Tussentijdse rapportage 2019				
Saldo 1 ^e tussentijdse rapportage 2019	-435	-386	-304	-304
Waarvan incidenteel	155	3	0	0
Structureel saldo 1^e Tussentijdse rapportage 2019	-280	-383	-304	-304
Structureel saldo begroting 2020-2023	184	1.091	884	1.084

Bedragen x €1.000

3.2 Nieuw beleid

Ten opzichte van de begroting 2019 is sprake van een aantal nieuwe posten. Dit betreft zowel exploitatie als investeringen. In het onderstaande worden de totalen per jaarschijf gepresenteerd. Een nadere toelichting op de individuele posten is opgenomen in bijlage 2.

3.2.1 Exploitatie

Onderstaand is eerst een totaaloverzicht opgenomen van de structurele en incidentele lasten en dekking per programma.

	2020	2021	2022	2023
Structureel	-924	-1.157	-1.277	-1.728
Lasten	-936	-1.567	-1.838	-2.230
Bestuur en ondersteuning	-192	-598	-623	-702
Economie	-25	-25	-25	-25
Onderwijs	0	0	0	-277
Sport, cultuur en recreatie	-264	-315	-339	-376
Sociaal Domein	-200	-307	-307	-307
Volksgesondheid en milieu	-255	-323	-545	-543
Dekking	12	410	561	502
Tarieven	2	70	292	290
Bijstelling lasten	10	10	10	10
Reserves	0	331	259	202
Incidenteel	0	0	0	0
Lasten	-875	-50	-80	-80
Bestuur en ondersteuning	-235	0	0	0
Verkeer, vervoer en waterstaat	-25	-50	-80	-80
Sociaal Domein	-180	0	0	0
Volksgesondheid en milieu	-135	0	0	0
Volkshuisvesting ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-300	0	0	0
Dekking	875	50	80	80
Reserves	865	50	80	80
Bijstelling lasten	10	0	0	0
Eindtotaal	-924	-1.157	-1.277	-1.728

Bedragen x €1.000

Een overzicht van de individuele posten per programma is opgenomen in bijlage 2.

3.2.2 Investerings

Onderstaand is per programma een overzicht opgenomen van het totaal van de investeringen per programma. Het betreft zowel nieuwe als vervangingsinvesteringen. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn, voor zover van toepassing, verwerkt binnen onderdeel 2.5.1. Exploitatie.

	Investering	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-45.563	-20.376	-19.895	-3.279	-2.012
Bestuur en ondersteuning	-5.879	-1.117	-1.202	-1.963	-1.597
Vervoer, verkeer en waterstaat	-14.310	-4.049	-10.261	0	0
Onderwijs	-22.500	-14.416	-7.164	-920	0
Sport, cultuur en recreatie	-1.563	-483	-268	-396	-415
Volksgesondheid en milieu	-1.311	-311	-1.000	0	0
Eindtotaal	-45.563	-20.376	-19.895	-3.279	-2.012

Bedragen x €1.000

Een overzicht van de individuele investeringen per programma is opgenomen in bijlage 2.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Dekking van uitgaven kan op verschillende manieren plaatsvinden. Incidentele lasten kunnen incidenteel worden gedekt uit reserves of incidentele baten. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten, tenzij expliciet anders vermeld. Voor uitgaven die betrekking hebben op periodiek onderhoud aan onze kapitaalgoederen (onder andere wegen, gebouwen en openbare verlichting) wordt jaarlijks 'gespaard' door toevoeging van een bedrag aan de betreffende voorziening. In de begroting presenteren wij u een volledig overzicht van de uitgaven, inkomsten en dekking, waarbij wordt ingegaan op het structurele of incidentele karakter ervan. Het belangrijkste onderdeel van de dekking van de uitgaven zijn de algemene uitkering en de opbrengst van gemeentelijke belastingen.

3.3.1 Algemene uitkering

Volgens de provinciale kaders moet in de begroting minimaal uitgegaan worden van de in de meicirculaire 2019 gepresenteerde gegevens. Deze circulaire verschijnt waarschijnlijk pas eind mei of begin juni, waardoor het niet meer mogelijk is om de hierin opgenomen gegevens nog in deze kadernota te kunnen presenteren. U wordt daarom afzonderlijk over de meerjarige gevolgen van deze circulaire geïnformeerd. Uiteraard worden de uitkomsten wel meegenomen bij het opstellen van de begroting 2020. Onderstaand kort een toelichting op een aantal onderdelen die nader worden uitgewerkt in de komende meicirculaire.

Extra geld voor jeugdzorg

Het is inmiddels vrijwel zeker dat het macrobudget voor jeugdzorg wordt verhoogd. De omvang, het tempo, de verdeling en of het structureel is, is allemaal nog niet bekend. Duidelijkheid hierover komt pas in de meicirculaire. Dan kan ook het effect voor onze gemeente worden bepaald.

Ruimte onder het BCF-plafond

In de meerjarenbegroting 2019 is vermeld dat gemeenten een deel van de BTW die ze betalen, kunnen claimen bij het BTW-compensatiefonds (BCF). De niet geclaimde ruimte in dit fonds wordt via de Algemene uitkering verdeeld over alle gemeenten. Tot en met 2018 is deze ruimte bij wijze van voorschot verdeeld en achteraf verrekend. Met ingang van 2019 is deze systematiek veranderd en is de bevoorschotting vervallen. Het gevolg van deze wijziging betekende op begrotingsbasis een meerjarig "gat" in de Algemene uitkering. Om dit tekort op te lossen staat de toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, toe dat gemeenten de ruimte onder het zogenaamde BCF-plafond wel ramen. Op grond van de toen bestaande inzichten was deze ruimte voor onze gemeente ca. € 800.000. Dit bedrag is ook structureel verwerkt in de meerjarenbegroting van 2019.

Inmiddels heeft de toezichthouder een eerste verkenning, samen met de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, vastgesteld en daaruit blijkt dat het gepresenteerde cijfer voor het BCF-plafond niet reëel is. De realiteit van de cijfers neemt in het meerjarenperspectief steeds verder af. Sterker nog, er is al enkele jaren (na beëindigen van de economische crisis) sprake van een dalende ruimte onder het BCF-plafond. Het advies van de toezichthouder is dan ook om voorzichtigheid in acht te nemen en als gemeente zelf te bepalen om een lagere of zelfs helemaal geen raming van de ruimte onder het BCF-plafond meer op te nemen.

De verwachting is dat er bij het publiceren van de meicirculaire 2019 een gezamenlijke richtlijn van alle toezichthouders voor het reëel ramen van de ruimte onder het BCF-plafond wordt gegeven. Zodra de financiële gevolgen hiervan voor onze gemeente duidelijk zijn, nemen we deze mee bij het opstellen van de begroting.

3.3.2 Ombuigingen

Indien er binnen een jaarschijf sprake is van een financieel tekort als gevolg van nieuw beleid en/of investeringen, dan wordt een oplossingsrichting gehanteerd waarbij het uitgangspunt is dat ruimte wordt gezocht binnen de bestaande begroting of nieuwe inkomsten. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, wordt bij de begroting 2020-2023 een voorstel gedaan om een structureel sluitende meerjarenbegroting vast te kunnen stellen. Dit binnen de kaders van ons eigen financieel beleid en de vereisten van de toezichthouder.

3.4 Risicobeheersing

Op 1 november 2016 is de nota Risicomanagement vastgesteld door de gemeenteraad. In deze nota is bepaald dat er twee keer per jaar een volledige actualisatie van de risico's wordt gedaan. Bij deze inventarisatie worden risico's in beeld gebracht en zo mogelijk worden beheersmaatregelen geïmplementeerd. Begin 2019 is een volledig nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De uitkomsten zijn opgenomen in de jaarrekening 2018. Voor de begroting 2020 vindt opnieuw een actualisatie plaats.

4. Aanpassingen meerjarenbegroting 2020-2023

In dit hoofdstuk worden per begrotingsprogramma de cijfermatige aanpassingen voor de jaarschijven 2020-2023 weergegeven. Voor ieder programma geldt dat in wordt gegaan op de volgende onderdelen.

Eerst is er een korte beschrijving van de inhoud van het programma, conform de begroting 2019.

Vervolgens is er een overzicht van de beleidsspeerpunten. Per programma is er een overzicht van de ambities, ER- en smartdoelen uit het Collegeprogramma 2019-2022, de indicatoren uit de begroting 2019 en de inspanningen en additionele lasten voor 2020. Ten aanzien van de gepresenteerde doelen geldt dat, conform de nieuwe werkwijze, ook is gekeken naar de haalbaarheid ervan. Vooralsnog heeft dit voor 2020 niet geleid tot aanpassing van de doelen. Deze zijn dan ook nog gelijk aan het Collegeprogramma. De indicatoren betreft de bij de begroting 2019 vastgestelde en een aantal nieuwe en/of gewijzigde als gevolg van het nieuwe Collegeprogramma. Op basis van de ambities, doelen en indicatoren zijn er inspanningen geformuleerd voor 2020 en is bepaald welke additionele lasten met de uitvoering hiervan zijn gemoeid.

Per programma is er daarna een overzicht opgenomen met daarin de financiële meerjarige gevolgen voor de exploitatie en, indien van toepassing, een overzicht met investeringen. Bij de gevolgen voor de exploitatie is een onderscheid gemaakt tussen lasten en dekking en tussen incidenteel en structureel. Tevens zijn de lasten, zoals reeds toegelicht in de inleiding, ingedeeld in 3 categorieën: collegeprogramma, noodzakelijk en wenselijk. Een nadere toelichting op de afzonderlijke posten is opgenomen in bijlage 2.

Tenslotte wordt er bij een aantal programma's nog ingegaan op overige relevante ontwikkelingen.

4.0 Bestuur en ondersteuning

Dit programma behandelt de overkoepelende taakvelden van het bestuur, de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie en de relatie tussen de burger en het bestuur van de gemeente Krimpenerwaard. Betrokken en betrouwbaar in dienstverlening staat hierin centraal. De gemeente Krimpenerwaard staat voor een uitstekende dienstverlening. Speerpunten zijn betrouwbaar, snel, digitaal waar het kan en op maat waar nodig of gewenst.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor burgerzaken, bestuurlijke samenwerking, ondersteuning van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	3.1 Datagedreven samenleving, snel internet		
	Wij gaan voor snel internet voor inwoners en bedrijven, minimaal 100 Mbit/s. Wij gaan voor een 8 qua tevredenheid van onze inwoners over de (digitale) dienstverlening te bereiken in 2022. Gebruiksvriendelijkheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt.		
	Betere digitale dienstverlening	Betere dienstverlening	Snellere procedures en doorlooptijden
	In 2022 is de digitale volwassenheid gestegen van 80% naar 85% (waarstaatjegemeente.nl)	In 2022 is de klanttevredenheid voor onze dienstverlening een 8 (klanttevredenheids-onderzoeken)	In 2022 zijn procedures en doorlooptijden (de servicenormen) 20% sneller dan in 2018
	Score digitale volwassenheid producten voor inwoners (waarstaatjegemeente.nl)	Klanttevredenheid per dienstverleningskanaal en totale klanttevredenheid	Nader te bepalen
	Website doorontwikkelen en producten digitaliseren	Uitvoeren programmaplan dienstverlening	Processen en procedures verbeteren aan de hand van klantreizen en doorontwikkeling zaakstelsel
RESULTATEN & INSPANNINGEN			
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

3.2 Behoud menselijke maat en dienstverlening

Wij gaan voor meer toegankelijkheid en nabijheid van ons college en ambtelijke organisatie waarbij kan worden gedacht aan de volgende varianten:

Voor het college: Wethouder samenlevingsvisie / kernenvisie, Kernbezoek door het college, Spreekuur van collegeleden of anderszins.

Voor de ambtelijke organisatie: Uitbreiding van de loketfunctie of uitbreiding van de huidige dienstverlening op maat.

AMBITIE

ER DOEL

Meer duidelijkheid over de toegankelijkheid en nabijheid van college en organisatie

SMART DOEL

In 2022 scoort Krimpenerwaard op het gemak van aanvragen van producten/ voorleggen van vragen hoger dan het landelijk gemiddelde (waarstaatjegemeente.nl)

INDICATOR

Score gemak van aanvragen van producten/voorleggen van vragen (waarstaatjegemeente.nl)

RESULTATEN & INSPANNINGEN

Dienstverlening op maat uitbreiden

KOSTEN

€ 120.000 structureel

Beleidspeerpunten

6.1 Participatie en co-creatie, Ontwikkelingen meer van de samenleving en Representatieve vs participatieve samenleving

Wij stimuleren en omarmen maatschappelijke creativiteit en eigen initiatief van inwoners, bedrijven en instellingen. Hierdoor kan de gemeente meer en meer uit de regulerende en bepalende rol stappen. Essentieel hiervoor is dat we het aantal regels terugbrengen. Dit vraagt een proactieve houding van het bestuur, organisatie en inwoners. Wij beschouwen onze inwoners, ondernemers en instellingen als partners. Samen met hen willen wij in gesprek over participatie en samenwerking. Bij de politieke besluitvorming over grotere projecten (zoals Omgevingsvisie en Panorama Krimpenerwaard) willen wij voor onze partners een welomgeschreven invloed in het leven roepen. Deze nadere aanpassing van de politieke besluitvorming is een vervolgstap op een verdere uitwerking van het rapport van de commissie Van Zijl. De samenlevingsparticipatie in de gemeente Krimpenerwaard krijgt hierdoor opnieuw een impuls.

AMBITIE

ER DOEL

SMART DOEL

INDICATOR

RESULTATEN & INSPANNINGEN

KOSTEN

Meer stimuleren en waarderen van samenlevingsparticipatie

In 2022 scoort Krimpenerwaard op de indicator 'inwoners en instellingen ruimte geven om ideeën en initiatieven te realiseren' hoger dan het landelijk gemiddelde (waarstaatjegemeente.nl)

Score inwoners en instellingen ruimte geven om ideeën en initiatieven te realiseren (waarstaatjegemeente.nl)

Uitvoeren samenlevingsparticipatieplan

€ 100.000 incidenteel

Meer ruimte door minder overbodige regels

In 2022 is het aantal regels met 10% afgenomen (DROP: Decentrale regelgeving en officiële publicaties)

Aantal gepubliceerde verordeningen en beleidsregels

Afwegen of (nieuwe) regels noodzakelijk zijn of kunnen vervallen

Geen additionele kosten

Meer duidelijkheid vooraf over de mate van invloed die partners krijgen bij besluitvorming voor grote projecten

In 2022 scoort Krimpenerwaard op het betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen hoger dan het landelijk gemiddelde (waarstaatjegemeente.nl)

Score betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen (waarstaatjegemeente.nl)

Opstellen werkwijze

Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	8.2 Interactie stad en land Wij zoeken zelfbewust meer de verbinding met de steden en gaan op zoek naar kansen en win-win situaties voor stad en land, onder meer op het gebied van mobiliteit, levering van energie, gekwalificeerd personeel, wonen, recreatie en natuurbeleving.
ER DOEL	Beter etaleren van de kwaliteiten van de Krimpenerwaard om de aantrekkelijkheid als regionale samenwerkingspartner te vergroten
SMART DOEL	In 2022 is de samenwerking met Midden-Holland, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Grenzeloos samenwerken Alblasserwaard en de verbinding M-H/MRDH op gebied van duurzaamheid, recreatie en toerisme, mobiliteit en wonen versterkt
INDICATOR	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Samenwerking met omliggende gemeenten en overheden verder doorontwikkelen
KOSTEN	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-235	0	0	0
CP	-100	0	0	0
Participatie	-100	0	0	0
Noodzakelijk	-60	0	0	0
Aanbesteding Obsurv	-40	0	0	0
Beveiligd mailen	-5	0	0	0
Energie label	-15	0	0	0
Wenselijk	-75	0	0	0
75 Jaar vrijheid	-75	0	0	0
Structureel	-192	-598	-623	-702
CP	-120	-120	-120	-120
Dienstverlening	-120	-120	-120	-120
Noodzakelijk	-72	-480	-503	-582
Beveiligd mailen	-14	-14	-14	-14
CAO-aanpassing	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Dividend Eneco	0	-380	-380	-380
Indexering	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Licentiekosten GIS	-14	-14	-14	-14
Slappe bodemmiddelen	0	0	0	-74
Vervanging RO Totaal	-20	-20	-20	-20
Vervangingsinvesteringen	0	-25	-50	-55
Extra bode	-25	-25	-25	-25
Lasten	-427	-598	-623	-702
Dekking	245	295	200	105
Bijstelling lasten	20	10	10	10
Reserves	225	285	190	95
Eindtotaal	-182	-303	-423	-597

Bedragen x €1.000

Investeringen

Onderstaand zijn de investeringen voor dit programma opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
MJOP - I&A	-261	-540	-440	-642
Onderhoud gebouwen	-856	-662	-1.523	-955
Eindtotaal	-1.117	-1.202	-1.963	-1.597

Bedragen x €1.000

Overige ontwikkelingen

Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)

Per 2019 is de btw-vrijstelling voor diensten van sportorganisaties en sportclubs uitgebreid. Door de verruiming van deze btw-sportvrijstelling vallen meer diensten onder de vrijstelling, maar vervalt ook het recht op vooraftrek van btw. Daarom is er voor gemeenten en sportinstellingen in elk geval tot 2023 een financiële compensatie beschikbaar. Voor gemeenten betreft dit de regeling Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK). Voor sportinstellingen gaat het om de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).

Gemeenten (inclusief hun niet-winst beogende verzelfstandigde sportbedrijven en exploitanten van gemeentelijk vastgoed) moeten hun aanvraag 2019 voor 1 juni 2019 indienen bij het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS). De hoogte van de uitkering bedraagt maximaal 17,5% van het bedrag van de activiteiten die in aanmerking komen voor een uitkering.

4.1 Veiligheid

Binnen dit programma staat de gemeente Krimpenerwaard samen met bewoners, bedrijven en partners voor een gemeente die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven. In het veiligheidsdomein heeft de gemeente vooral een regierol; de gemeente kan het echter niet alleen. Naast de hulpverleningsorganisaties, zoals politie en brandweer, hebben bedrijven en inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere het organiseren van de crisisbeheersing.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor onder andere onze deelname aan de Veiligheidsregio Hollands Midden, handhaving APV en crisisbeheersing.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	17. Veiligheid Krimpenerwaard is een veilige gemeente. Wij zetten ons in om dat vooral zo te houden.		
ER DOEL	Meer inzet op tegengaan van drugsactiviteiten	Meer stimuleren en faciliteren van participatie om de veiligheid te waarborgen	Verhogen bewustwording digitale veiligheid
SMART DOEL	In 2022 wordt 95% van de door de politie aangebrachte drugsactiviteiten (productie, handel, ...) door middel van maatwerk in het bestuursrecht opgepakt	In 2022 is de participatie verhoogd door de deelname aan Burgernet te verhogen van 12% (2018) naar 15%	-
INDICATOR	Percentage door de politie aangebrachte drugsactiviteiten dat door middel van maatwerk in het bestuursrecht wordt aangepakt	Percentage van de inwoners dat deelneemt aan Burgernet.	Activiteiten organiseren om digitale veiligheid te verhogen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren plan van aanpak 'Effectieve aanpak'	1. Stimuleren nieuw KVO 2. Promoten Burgernet 3. Activiteiten organiseren om het aantal WhatsApp groepen uit te breiden	Geen additionele kosten
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten	

Financieel overzicht

Voor dit programma is geen sprake van aanvullende meerjarige lasten.

Investerings

Voor dit programma zijn er geen aanvullende investeringen.

4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners en bedrijven aan een zo goed mogelijk bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle vormen van vervoer. Door het versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur met aandacht voor de verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit wordt een balans gevormd tussen bereikbaarheid en omgevingskwaliteit en duurzame mobiliteit in een gastvrije Krimpenerwaard.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van het verkeersbeleid en het onderhouden en in stand houden van de wegen, parkeervoorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en de havens.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	8.1 Verbeteren bereikbaarheid We werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid op de korte termijn en dat doen we met toekomstbestendige oplossingen. Daarbij zoeken we ook naar synergievoordelen met bijvoorbeeld natuur, vermindering van CO2-uitstoot en veranderende vervoersbehoefte (zelfrijdende auto) in de toekomst. Er wordt sterk ingezet op de lobby in het kader van MIRT. De komende maanden wordt in afstemming met de provincie, andere partijen en de raad - door het college het bod uitgewerkt en aan de raad voorgelegd. Dit bod betreft de zogenaamde verstedelijkingsopgave van maximaal 200 hectare en betreft meer dan alleen woningbouw. Deze opgave kan breed worden gezien zowel naar aard als naar gebied. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan infrastructuur, recreatie, bedrijventerreinen, woningbouw en natuur. Hierbij wordt rekening gehouden met het specifieke karakter van de Krimpenerwaard. Dit bod is vooral bedoeld voor de versterking van de kernen.
ER DOEL	Een betere bereikbaarheid en ontsluiting van de Krimpenerwaard
SMART DOEL	In 2022 is de reistijd vanaf de gemeentegrens van de Krimpenerwaard gedurende de spits naar de aansluiting op de A20 en de A16 ten opzichte van 2017 met 10% afgenomen
INDICATOR	Score infrastructuur en bereikbaarheid (waar staat je gemeente.nl)
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Eisen en wensen Krimpenerwaard inbrengen voor aanbesteding van de nieuwe OV concessie 2. Onderzoek realisatie netwerk lange afstand E-fietsen (Rotterdam - Schoonhoven - Gouda) 3. Het gebiedsbod is inmiddels uitgebracht 4. Nog te bepalen inspanningen naar aanleiding van het gebiedsbod
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	17. Krimpenerwaard is een veilige gemeente. Wij zetten ons in om dat vooral zo te houden.
ER DOEL	Minder onveilige verkeerssituaties
SMART DOEL	In 2022 ervaart 50% van de inwoners zelden of nooit een onveilige verkeerssituatie in de buurt, t.o.v. 42% in 2016 (Burgerpeiling)
INDICATOR	Percentage van de inwoners dat zelden of nooit onveilige verkeerssituaties in de buurt ervaart (Burgerpeiling)
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren resultaten lobby projectgroep verlagen snelheid N228
KOSTEN	€ 25.000 incidenteel

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-25	-50	-80	-80
CP	-25	-50	-80	-80
Personenvervoer over water	0	0	0	-30
Vekeers- en mobiliteitsmanagement	0	0	-30	0
Verkeersveiligheid	-25	-50	-50	-50
Noodzakelijk	0	0	0	0
Uittreding Bureau OVL	0	0	0	0
Lasten	-25	-50	-80	-80
Dekking	25	50	80	80
Reserves	25	50	80	80
Eindtotaal	0	0	0	0

Bedragen x €1.000

Investeringen

Onderstaand zijn de investeringen voor dit programma opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
IBOR	-2.319	-5.098	0	0
vGRP	-1.730	-5.163	0	0
Eindtotaal	-4.049	-10.261	0	0

Bedragen x €1.000

4.3 Economie

Met dit programma stimuleert de gemeente het ondernemers- en vestigingsklimaat. In dit programma staan ook activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Dit doen we samen met ondernemers, organisaties, provincie en andere gemeenten.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor de dienstverlening aan ondernemers, (samenwerkings-)projecten van arbeidsmarkt en onderwijs, de herstructurering van bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden, het stimuleren van snel internet en de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	2.3 Behoeftte aan vakbekwaam personeel Wij zetten samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in op aansluiting van onderwijs op (lokale) arbeidsmarkt.
ER DOEL	Betere aansluiting van onderwijs op de behoefte van de (lokale) arbeidsmarkt
SMART DOEL	In 2022 zijn er in de maaksector ten opzichte van de landelijke trend 10% minder onvervulbare vacatures
INDICATOR	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Onderhouden netwerk en faciliteren en stimuleren van initiatieven inzake aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt 2. Stimuleren en borgen van nieuwe MBO-leerlijnen in bestaande systemen
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	3.1 Datagedreven samenleving, snel internet Wij gaan voor snel internet voor inwoners en bedrijven, minimaal 100 Mbit/s. Wij gaan voor een 8 qua tevredenheid van onze inwoners over de (digitale) dienstverlening te bereiken in 2022. Gebruiksvriendelijkheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt.
ER DOEL	Betere beschikbaarheid van snel internet in 2021 voor buitengebied en kernen
SMART DOEL	In 2022 heeft 100% van de adressen de keuze om aan te sluiten op een netwerk dat toegang biedt tot 100 Mbit/s.
INDICATOR	Percentage adressen dat de keuze heeft om aangesloten te worden op een netwerk dat toegang biedt tot 100 Mbit/s
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Monitoring uitrol van glasvezel tot een dekkend netwerk in het buitengebied
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

	9. Economie en recreatie Wij zetten samen met de ondernemers in op het behoud van een vitale economie en op een verbetering van het ondernemingsklimaat (panorama). Hierbij denken we aan het samen optrekken met ondernemers om leegstand van winkels en bedrijfspanden tegen te gaan, uitbreiding van bedrijven mogelijk te maken, samen met de retailers de retailvisie nader uit te werken en adaptieve landbouw te stimuleren. Ook willen wij de recreatieve sector uitbreiden. Wij stimuleren en omarmen nieuwe initiatieven, mits e.e.a. landschappelijk goed kan worden ingepast.	
AMBITIE		
ER DOEL	Meer aandacht voor versterken ondernemersklimaat door o.a. sneller schakelen t.a.v. ondernemersinitiatieven en faciliteren samenwerking tussen ondernemers	Meer recreanten en toeristen aantrekken en om de inkomsten uit recreatie en toerisme vergroten
SMART DOEL	-	In 2022 is de economische toegevoegde waarde van de sector R&T ten opzichte van 2017 met 15% toegenomen (eigen onderzoek)
INDICATOR	Nader te bepalen	
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Uitwerken regionale bedrijventerrein strategie in een lokale bedrijventerrein strategie in samenwerking met ondernemers 2. Ondernemingsfondsen stimuleren/faciliteren en netwerk versterken 3. Uitwerken retailvisie in lokale actieplannen in samenwerking met retailondernemers.	Toegevoegde waarde (in euro's) recreatie en toerisme 1. Faciliteren en monitoren uitvoering gebieds-marketingsplan door externe partners 2. Afronding onderzoek en planologisch faciliteren verblijfsmogelijkheden
KOSTEN	€ 25.000 structureel	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Structureel	-25	-25	-25	-25
CP	-25	-25	-25	-25
Economie	-25	-25	-25	-25
Lasten	-25	-25	-25	-25
Dekking	0	0	0	0
Eindtotaal	-25	-25	-25	-25

Bedragen x €1.000

Investeringen

Voor dit programma zijn er geen aanvullende investeringen.

4.4 Onderwijs

In dit programma legt de gemeente Krimpenerwaard de basis voor het beleid om kinderen en jongeren gezond en veilig te laten (op)groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. De gemeente is verantwoordelijk voor de voor- en vroegschoolse educatie, openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid waaronder ook de afstemming van het passend onderwijs en leerlingvoorzieningen.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van openbaar onderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.2 Bredere oriëntatie op voorzieningen dan de kern Wij streven naar behoud van de bestaande voorzieningen op basis van realisme en maatschappelijke meerwaarde. Wij zetten in op de toegankelijkheid van voorzieningen. Voorzieningen in de kern, elders in de gemeente en buiten de gemeentegrenzen. Dat betekent dat niet overal alles beschikbaar hoeft te zijn. Wij waarderen hierbij de identiteit van de kernen en van de gemeente.
ER DOEL	Meer gezonde en duurzame onderwijshuisvesting
SMART DOEL	-
INDICATOR	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Uitvoering IHP Schoonhovens College 2. Uitvoering IHP scholen Bergambacht 3. Voorbereiding uitvoering IHP school Ammerstol 4. Voorbereiding uitvoering IHP scholen Schoonhoven -Noord 5. Voorbereiding uitvoering IHP Krullebaar Centrum Schoonhoven
KOSTEN	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Structureel	0	0	0	-277
CP	0	0	0	-277
IHP 2020	0	0	0	-277
Lasten	0	0	0	-277
Dekking	0	0	0	0
Eindtotaal	0	0	0	-277

Bedragen x €1.000

Investeringen

Onderstaand zijn de investeringen voor dit programma opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
IHP 2020	-14.416	-7.164	-920	0
Eindtotaal	-14.416	-7.164	-920	0

Bedragen x €1.000

4.5 Sport, cultuur en recreatie

Met dit programma stimuleert de gemeente het culturele en sportieve klimaat. Dit draagt bij aan de goede gezondheid, talentontwikkeling en participatie van inwoners. Ook draagt het bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de gemeente.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor de taakvelden Sportbeleid en activering, Sportaccommodaties, Culturele presentatie, -productie en -participatie, Musea, Cultureel erfgoed, Media (waaronder het bibliotheekwerk), Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.2 Bredere oriëntatie op voorzieningen dan de kern/gemeente Wij streven naar behoud van de bestaande voorzieningen op basis van realisme en maatschappelijke meerwaarde. Wij zetten in op de toegankelijkheid van voorzieningen. Voorzieningen in de kern, elders in de gemeente en buiten de gemeentegrenzen. Dat betekent dat niet overal alles beschikbaar hoeft te zijn. Wij waarderen hierbij de identiteit van de kernen en van de gemeente.
ER DOEL	Optimalere balans van het sociaal-maatschappelijke voorzieningenniveau op draagvlak, draagkracht, behoefte en betaalbaarheid
SMART DOEL	Het SMART doel wordt bepaald na input vanuit de gemeenteraad over de kaders
INDICATOR	Nader te bepalen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren van de nota maatschappelijk vastgoed en het sportaccommodatieplan
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

	14. Culturele vorming Wij zetten in op meer aandacht voor de culturele vorming van iedereen en vooral van de jeugd. Kunst- en cultuurbeleid is daarbij van belang. Voor de zomer 2019 wordt het cultuurbeleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Vervolgens wordt de uitvoering voortvarend opgepakt.
AMBITIE	
ER DOEL	Meer deelname aan culturele activiteiten en meer aandacht voor de gemeentelijke kunstwerken in de buitenruimte
SMART DOEL	Het SMART DOEL wordt bepaald na vaststelling van de nota cultuurbeleid en de inventarisatie gemeentelijke kunstwerken in de buitenruimte
INDICATOR	Nader te bepalen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren cultuurbeleid
KOSTEN	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Structureel	-264	-315	-339	-376
Noodzakelijk	-264	-310	-333	-371
Sportaccommodatieplan	-264	-264	-264	-264
Sportaccommodaties	0	-46	-69	-107
Wenselijk	0	-5	-5	-5
Automatisering Wilgerak	0	-5	-5	-5
Lasten	-264	-315	-339	-376
Dekking	0	46	69	107
Reserves	0	46	69	107
Eindtotaal	-264	-269	-269	-269

Bedragen x €1.000

Investerings

Onderstaand zijn de investeringen voor dit programma opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
Automatisering Wilgerak	-25	0	0	0
IBOR	-50	-50	-50	-50
Sportaccommodaties	-408	-218	-346	-365
Eindtotaal	-483	-268	-396	-415

Bedragen x €1.000

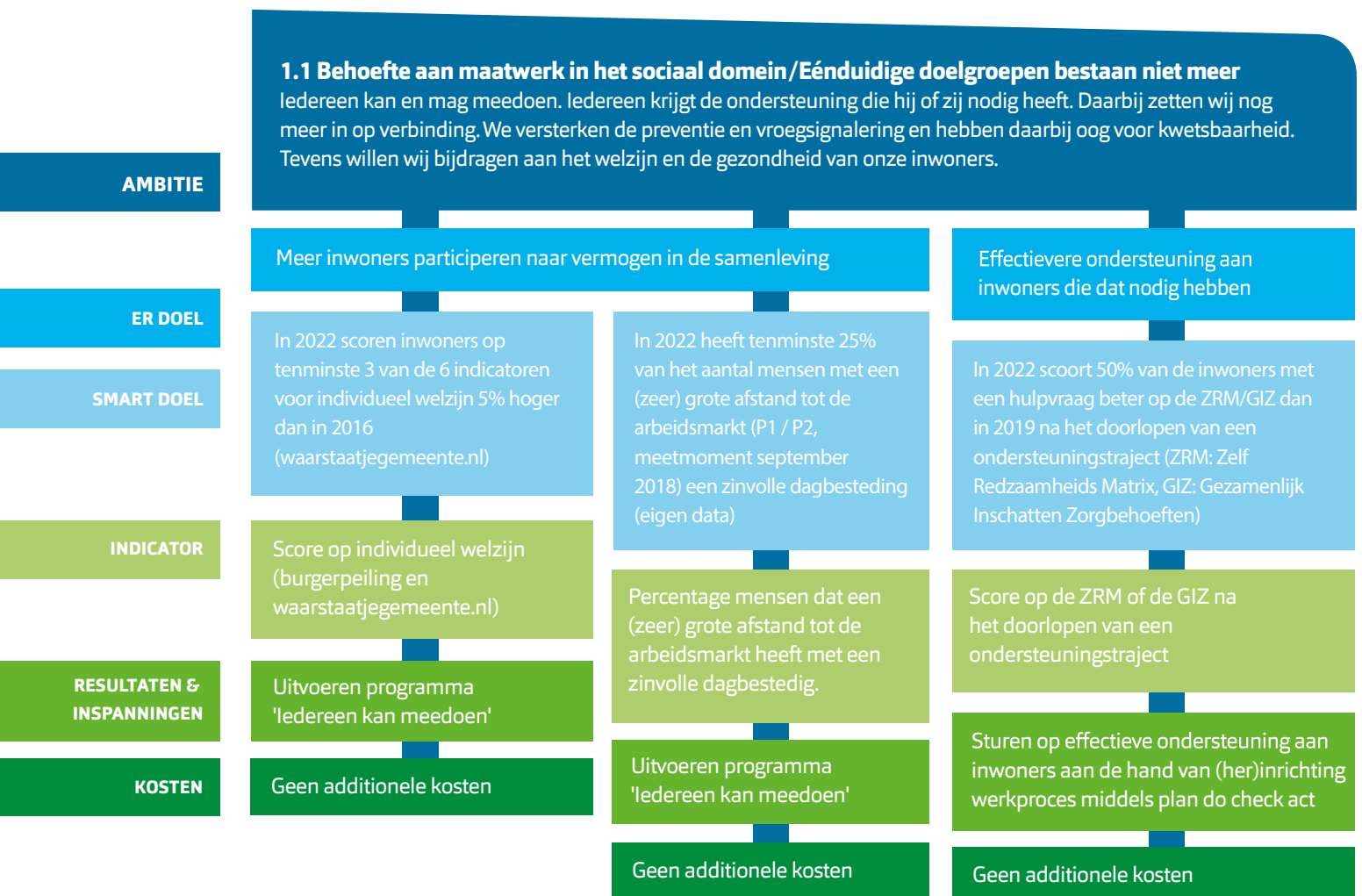
4.6 Sociaal Domein

Dit Programma richt zich op de vraagstukken over welzijn, welbevinden van en (inkomens-) ondersteuning aan inwoners. We versterken de zelfredzaamheid en onderlinge verbondenheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van de transitieopgave (van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'), die volgt uit de transitie van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

Beleidspeerpunten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	2.2 Effecten op voorzieningen en zorg Wij zetten meer in op een inclusieve samenleving.
ER DOEL	Betere fysieke toegankelijkheid openbare ruimte, voorzieningen en winkels voor mensen met een beperking
SMART DOEL	Nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte worden 100% toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking
INDICATOR	Het aantal nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte dat toegankelijk is voor mensen met een beperking
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Bij herinrichting vindt afstemming plaats met de uitvoering voor herijking Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) ten behoeve van toegankelijkheid
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	13. Opvang statushouders en asielzoekers Wij zetten in op een passende opvang van asielzoekers en statushouders in onze gemeente.
ER DOEL	Succesvoller integreren van statushouders die 2 jaar in onze gemeente wonen
SMART DOEL	In 2022 scoort 80% van de statushouders die 2 jaar in onze gemeente woont minimaal 4 op de ZRM statushouders (ZRM: Zelf Redzaamheids Matrix)
INDICATOR	Percentage statushouders die 2 jaar in de Krimpenerwaard woont en minimaal 4 scoort op de zelfredzaamheidsmatrix
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoering geven aan het structureel voortzetten werkzaamheden statushouders
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	16. Tegengaan discriminatie Wij dragen uit dat Krimpenerwaard een tolerante gemeente is, waar iedereen erbij hoort, waar iedereen zichzelf mag zijn en waar geen plaats is voor discriminatie! Een van de acties is het hijsen van de regenboogvlag op het stadhuis in Schoonhoven op Coming Out Day.
ER DOEL	Meer acceptatie
SMART DOEL	-
INDICATOR	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	In begroting opgenomen in going concern
KOSTEN	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-180	0	0	0
Noodzakelijk	-180	0	0	0
Subsidieplafonds	-180			
Structureel	-200	-307	-307	-307
Noodzakelijk	-200	-307	-307	-307
Indexering	0	-107	-107	-107
Verlengde jeugdzorg	-200	-200	-200	-200
Lasten	-380	-307	-307	-307
Dekking	180	0	0	0
Reserves	180	0	0	0
Eindtotaal	-208	-307	-307	-307

Bedragen x €1.000

Investeringen

Voor dit programma zijn er geen aanvullende investeringen.

Overige ontwikkelingen

Statushouders

Het ministerie van Sociale Zaken bereidt een nieuwe Wet Inburgering voor die in 2021 in moet gaan. De gemeenten krijgen weer de regie op de inburgering. In de aanloop naar de invoering van deze wet, moeten we in 2020 een aantal voorbereidende werkzaamheden uitvoeren. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe de wet er precies uit komt te zien. Wel zijn er contouren geschetst in een kamerbrief.

In 2020 zullen we capaciteit vrij moeten maken voor de ontwikkeling en implementatie.

Jeugdwet

In de Jeugdwet is opgenomen dat de gemeenteraad periodiek een plan vaststelt dat richting geeft aan de door de gemeenteraad en het college te nemen beslissingen betreffende preventie en jeugdhulp. In de nota zullen wettelijke taken en de inrichting van de Jeugdwet nader worden toegelicht.

De nota zal gericht zijn op de dagelijkse praktijk. Het beeld over de dagelijkse praktijk zal geschetst worden op basis van gesprekken met inwoners, zorgaanbieders en de diverse ketenpartners in onze gemeente. Daarnaast worden er gesprekken gevoerd met de huisartsen en kinderartsen.

Op basis van alle opgehaalde informatie zullen punten geformuleerd worden waar we de komende jaren aan gaan werken. Dit is onze focus. Na realisatie of tijdens het proces van realiseren van deze punten komen er weer nieuwe punten en inzichten bij. Hierbij is er nadrukkelijk ruimte om in te spelen op deze nieuwe ontwikkelingen en ervaringen.

De nota krijgt in 2019 vorm. Er is nu nog geen zicht op de financiële consequenties. Dit zal mede afhankelijk zijn van de keuzes die college en gemeenteraad hierin maken.

Project integrale ingang

Met het project Integrale Ingang wordt informatie, advies en toeleiding naar voorzieningen in het sociaal domein op een eenduidige wijze georganiseerd. Dit doen we samen met 7 belangrijke partners die voor deze taak verantwoordelijk zijn. Onze inwoners krijgen daarmee een duidelijke herkenbare ingang voor al hun vragen m.b.t. gezondheid, opvoeden en opgroeien, financiën, (maatschappelijke) participatie, wonen en sociaal netwerk. Het team dat deze ingang bemenst werkt volgens een eenduidige werkwijze en maakt het mogelijk dat er samenhangende oplossingen zijn waarbij inwoners zo min mogelijk 'last hebben' van de grote hoeveelheid aan instanties en

bijbehorende regelgeving. De gemeente faciliteert dit project vanuit het programma Iedereen kan meedoen

Dit project draagt bij aan het ER-doel inwoners participeren naar vermogen in de samenleving en het smart-doel "in 2022 scoren inwoners op tenminste 3 van de 6 indicatoren voor individueel welzijn 5% hoger dan in 2016 (waarstaatjegemeente.nl).

Eind 2019 moet de integrale ingang zijn gerealiseerd. Afhankelijk van de uitwerking zal de gemeente daarnaast fysieke werkplekken voor de professionals uit het aanmeldteam moeten faciliteren. Het uitgangspunt hierbij is dat we structureel géén extra financiële middelen nodig hebben (budgetneutraal). Een verschuiving van middelen behoort wel tot de mogelijkheden. Daarnaast zullen we in 2020 mogelijk – afhankelijk van de uitwerking in het project - nog een incidentele investering moeten doen om deze verandering vorm te geven. In de loop van 2019 wordt de raad hierover verder geïnformeerd.

4.7 Volksgezondheid en milieu

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard aan het behouden en bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van taken op het gebied van volksgezondheid, milieu, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en dierenwelzijn.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	4.1 Bodemdaling, waterveiligheid en adaptatie Krimpenerwaard moet klimaatbestendig worden en wil een bijdrage leveren aan de mondiale opgave. Wij leggen daarbij de nadruk op het tegengaan van bodemdaling, beperken van wateroverlast en hittestress.	
ER DOEL	Minder bodemdaling	Beter klimaat adaptieve kernen
SMART DOEL	In 2022 hebben we op 2000 extra hectares maatregelen getroffen om de bodemdaling tegen te gaan	Nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte 100% klimaat adaptief ingevuld. (Het gaat over nog niet opgestarte projecten)
INDICATOR	Aantal hectares landbouw omgezet naar natuur	Percentage groen en bomen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Uitvoeren gebiedsprocessen om bodemdaling tegen te gaan in het buitengebied 2. Uitvoeren proeftuin adaptieve landbouw	Stimuleringsregelingen Steenbreek en groene daken
KOSTEN	Geen additionele kosten	€ 50.000 incidenteel € 50.000 structureel

Beleidspeerpunten

5.1 Energietransitie

Wij willen een bijdrage leveren aan de energietransitie en streven de volgende doelen na. - In 2021 is de CO2-uitstoot van de samenleving van Krimpenerwaard met tenminste 5% afgenomen ten opzichte van 2015, met het doel daarna de versnelling op gang te brengen; - Wij gaan voor 50% lagere CO2 uitstoot in 2030 voor de gemeentelijke organisatie en laten onderzoeken hoe dit het best kan worden gerealiseerd; - In 2021 is de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie in de gemeente Krimpenerwaard toegenomen met tenminste 0,02 PetaJoule. Op basis van de huidige technieken betekent dit ongeveer 1875 huishoudens (dit is ongeveer 8% van de huishoudens), waarvoor een zonneveld nodig is van 5 hectare. We willen hierbij waar mogelijk gebruik maken van de nieuwste technieken, met zo min mogelijk aantasting van het landelijk karakter van Krimpenerwaard; - Wij staan geen gasboringen binnen Krimpenerwaard toe.

AMBITIE

ER DOEL

Minder CO2 uitstoot

Meer duurzame energie

SMART DOEL

In 2022 is de CO2-uitstoot van de samenleving van Krimpenerwaard met tenminste 15% afgenomen ten opzichte van 2015

In 2022 is de CO2 uitstoot voor gemeentekantoren, gemeentewerven, sporthallen 20% lager dan in 2018. Dit hebben we gerealiseerd of in besluitvorming vastgelegd

In 2022 is de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie in de gemeente Krimpenerwaard toegenomen met tenminste 0,02 PetaJoule t.o.v. 2018

In 2050 is Krimpenerwaard aardgas vrij

INDICATOR

CO2 uitstoot in Krimpenerwaard

Percentage lagere CO2 uitstoot van gemeentekantoren, gemeentewerven en sporthallen

Toegenomen hoeveelheid duurzaam opgewekte energie.

1. Transitie warmte
2. Uitvoeringsplannen en onderzoeken warmte
3. Opschalen wijkaanpak
4. Illustraties duurzaamheidsopgave

RESULTATEN & INSPANNINGEN

- Uitvoeren programmaplan met daarin onder andere:
1. Intensivering duurzaamheid ODMH
 2. Duurzaamheidsambassadeur
 3. Lobby duurzame energie
 4. Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
 5. Duurzaamheidslening
 6. Energie- en CO2 monitoring

Afronden businesscase verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Opstellen beleidsnota opwekken duurzame energie

€ 91.000 structureel

Geen additionele kosten

€ 35.000 incidenteel
€ 16.000 structureel

KOSTEN

€ 40.000 incidenteel
€ 96.000 structureel

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.1 Behoeftte aan maatwerk in het sociaal domein/Eénduidige doelgroepen bestaan niet meer Iedereen kan en mag meedoen. Iedereen krijgt de ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Daarbij zetten wij nog meer in op verbinding. We versterken de preventie en vroegsignalering en hebben daarbij oog voor kwetsbaarheid. Tevens willen wij bijdragen aan het welzijn en de gezondheid van onze inwoners.
ER DOEL	Meer fysiek en mentaal gezonde inwoners
SMART DOEL	In 2022 is de score op de 4 indicatoren van gezonde leefstijl met 5% verbeterd t.o.v. 2016. Het aantal inwoners met een verminderde psychische gezondheid is gedaald van 50% nu naar 45% in 2022 (Gezondheidsmonitor GGD)
INDICATOR	Score op de 4 indicatoren van gezonde leefstijl en aantal inwoners met verminderde psychische gezondheid (gezondheidsmonitor GGD)
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren van de nota gezondheid waar genoemde doelen onderdeel van zijn
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

5.2 Circulaire economie Wij hebben als doel dat afval van de één, grondstof voor de ander wordt. In 2021 is de afvalscheiding van het huishoudelijk afval in de gemeente Krimpenerwaard minimaal 80%.		
AMBITIE		
ER DOEL	Meer afvalscheiding	Meer hergebruik grondstoffen door ketenvorming
SMART DOEL	In 2022 is de afvalscheiding van huishoudens 80%	-
INDICATOR	Percentage afvalscheiding van totaal huishoudelijk afval	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Onderzoek naar locatie milieustraat (maken ontwerp en uitvoering) 2. Uitbreiding van variobins naar sporthallen en gemeentewerven	-
		Geen additionele kosten
KOSTEN	Geen additionele kosten	

Beleidspeerpunten

15. Biodiversiteit en dierenwelzijn Wij willen een bijdrage leveren aan het behoud, of zelfs verbeteren van de biodiversiteit in Krimpenerwaard. We zoeken hierbij de samenwerking met diverse partijen, zoals de agrariërs en natuurbeheerders in Krimpenerwaard. Wij maken ons sterk om het welzijn van de dieren in Krimpenerwaard te bevorderen en actualiseren hiertoe de dierenwelzijnsnota.		
AMBITIE		
ER DOEL	Meer biodiversiteit	Meer aandacht voor dierenwelzijn
SMART DOEL	-	-
INDICATOR	-	-
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Bij inrichting en onderhoud openbare ruimte rekening houden met biodiversiteit	Uitvoeren actiepunten nota dierenwelzijn
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-135	0	0	0
CP	-135	0	0	0
Duurzaamheid	-135	0	0	0
Structureel	-255	-323	-545	-543
CP	-255	-255	-255	-255
Duurzaamheid	-255	-255	-255	-255
Noodzakelijk	0	-68	-290	-288
Riolering	0	-6	-43	-42
vGRP	0	-62	-248	-246
Lasten	-390	-323	-545	-543
Dekking	137	70	292	290
Tarieven	2	70	292	290
Reserves	135	0	0	0
Eindtotaal	-253	-253	-253	-253

Bedragen x €1.000

Investeringen

Onderstaand zijn de investeringen voor dit programma opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
IBOR	-144	0	0	0
Riolering	-168	-1.000	0	0
Eindtotaal	-311	-1.000	0	0

Bedragen x €1.000

4.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Dit programma richt zich op ontwikkeling en behoud van een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor advisering op het gebied van wonen en de kwaliteit van de leefomgeving, het voeren van projecten en grondexploitaties, het faciliteren van ontwikkelingen van inwoners en ondernemers en het begeleiden van bestemmingsplannen en afgeven van en toetsen op omgevingsvergunningen. Door de introductie van Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen.

Beleidspeerpunten

	2.1 Huishoudensverdunning Wij zetten in op minimaal een gelijkblijvend inwoneraantal. Toekomstige woningbouw dient daarop gericht te zijn: met behoud van landelijk karakter en met bijzondere aandacht voor jongeren en toekomstbestendig wonen.
AMBITIE	
ER DOEL	Vitale(re) kernen met een passend woningaanbod dat bijdraagt aan een gelijkblijvend inwoneraantal
SMART DOEL	Tot 2022 worden per jaar 200 extra (duurzame en toekomstbestendige) woningen gebouwd
INDICATOR	Toename aantal duurzame en toekomstbestendige woningen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Op basis van de de versnellingsstrategie uit 2019 meer faciliteren van ruimtelijke initiatieven ten behoeve van de opgave voor woningbouw
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	7. Verandering ruimtelijk domein Voor de implementatie van de Omgevingswet gaan wij werken volgens het onderscheidende en waar mogelijk vernieuwende VNG verandertype.	
ER DOEL	Meer ruimte voor maatwerk en economische en maatschappelijke initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen in het ruimtelijk domein	Sneller, pro-actiever en meer integraal besluiten over ruimtelijke initiatieven
SMART DOEL	In 2021 is de Omgevingswet geïmplementeerd conform het VNGverandertype onderscheidend en waar mogelijk vernieuwend	In 2022 hebben we in 75% van de (beleids-)ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving bedrijven, inwoners en organisaties actief betrokken
INDICATOR	-	Percentage in de raad vastgestelde beleidsontwikkelingen in de fysieke leefomgeving waarbij inwoners, bedrijven en organisaties actief betrokken zijn
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren Programmaplan Verandering Ruimtelijk Domein met o.a. projecten op het gebied van Omgevingsdenken, Digitale Stelsel Omgevingswet, Omgevingsvisie en het Uitvoeringsplan	Uitvoeren Programmaplan Verandering Ruimtelijk Domein met o.a. Publiekscampagne en bijeenkomsten voor inwoners/medewerkers/stakeholders over de omgevingsvisie
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht worden de meerjarige lasten en dekking gepresenteerd die volgen uit de aanvragen en investeringen voor dit programma.

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-300	0	0	0
CP	-300	0	0	0
Ruimtelijk Domein	-300	0	0	0
Lasten	-300	0	0	0
Dekking	300	0	0	0
Reserves	300	0	0	0
Eindtotaal	0	0	0	0

Bedragen x €1.000

Investeringen

Voor dit programma zijn er geen aanvullende investeringen.

5. Indeling begroting

5.1 Taakvelden

Om te voldoen aan de vereisten, zoals opgenomen in de herziening BBV, is de begroting vanaf de meerjarenbegroting 2019-2022 ingericht op basis van taakvelden. Het gebruik van deze uniforme taakvelden maakt het mogelijk om baten en lasten van activiteiten te aggregeren en met die van andere gemeenten te vergelijken. Samen met de informatie op www.waarstaatjegemeente.nl vormt de indeling naar taakvelden een goede basis en mogelijkheid voor de onderlinge vergelijking van gemeenten op soortgelijke onderdelen.

4.1.1 Programma's

De programma-indeling is gebaseerd op de hoofdtakvelden, zoals die in de herziening BBV worden gehanteerd. Hiermee wordt bereikt dat de programmabegroting meerjarig duurzaam vergelijkbaar wordt.

Hantering van de hoofdtakvelden als programma leidt tot de volgende programma-indeling:

- Bestuur en ondersteuning
- Veiligheid
- Verkeer en vervoer
- Economie
- Onderwijs
- Sport, cultuur en recreatie
- Sociaal domein
- Volksgezondheid en milieu
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

5.1.1 Beleidsindicatoren

In de programma's nemen wij indicatoren op die behoren bij onze ambities en doelstellingen. Op deze indicatoren sturen wij door middel van beleid actief. Daarnaast zijn gemeenten op grond van het BBV verplicht een basisset met overige indicatoren te presenteren. Deze worden ook in de begroting in de begroting opgenomen, maar hierop voeren wij geen actief beleid.

Op grond van de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van 5 maart 2016, moeten gemeenten voortaan in de programma's de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd, toelichten aan de hand van beleidsindicatoren. Bij ministeriële regeling is hiertoe een set van 39 beleidsindicatoren verplicht gesteld.

Met de implementatie van de indicatoren worden raadsleden in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen. Bovendien wordt de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten op deze manier vergroot. Het staat gemeenten vrij om naast de verplichte indicatoren ook nog facultatieve indicatoren op te nemen. Dit kan eventueel op basis van een door de VNG hiertoe ontwikkelde set. In de begroting 2019 is gewerkt met facultatieve indicatoren. Dit zal voor 2020 ook het geval zijn.

5.2 Paragrafen

In de meerjarenbegroting 2019-2022 is aan de begroting één paragraaf toegevoegd ten opzichte van de voorschriften uit het BBV. Het betreft de paragraaf Interbestuurlijk programma (IBP). Via deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot het betreffende onderwerp.

6. Kaders voor de begroting 2020

6.1 Begrotingscirculaire 2020-2023 Provincie Zuid-Holland

In de gemeentewet is geregeld dat het College van Gedeputeerde Staten (GS) toezicht houdt op de gemeenten. Voor de uitvoering hiervan volgt GS de financiële positie van onze gemeente en de ontwikkelingen die daarbij een rol spelen. Vanaf het begrotingsjaar 2020 zal het in maart 2019 vastgestelde Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader (GTK 2020) voor gemeenten van toepassing zijn. In dit kader is de wijze vastgelegd waarop GS invulling geeft aan het financieel toezicht.

Daarnaast worden we door middel van een circulaire jaarlijks geïnformeerd over een aantal ontwikkelingen waarmee gemeenten in de komende periode (waarschijnlijk) te maken krijgen en die daarmee van belang zijn voor de begroting 2020-2023. Deze circulaire betreft nadere toelichting op en invulling van het GTK 2020.

In bijlage 1 staan de belangrijkste ontwikkelingen en toetsingsaspecten die van belang zijn voor de begroting 2020 opgenomen.

6.2 Uitgaven

De uitgaven worden geraamd op basis van constante prijzen. Er vindt een aanpassing van de uitgaven plaats op basis van de inflatiecorrectie zoals die is opgenomen in de meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds.

6.3 Inkomsten

Ook de inkomsten worden geraamd op basis van constante prijzen. Er vindt een aanpassing van de inkomsten plaats op basis van de inflatiecorrectie zoals die is opgenomen in de meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds.

6.4 Salarisontwikkelingen

De huidige CAO heeft een looptijd tot 1 januari 2019. De inzet voor de nieuwe arbeidsvoorwaarden en de financiële consequenties zijn op dit moment onderwerp van de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden. De VNG bood 4,5% loonverhoging over twee jaar terwijl de vakbonden 7,55% loonsverhoging willen. De onderhandelingen verlopen stroef en zijn opgeschort. Een akkoord lijkt nog ver uit zicht.

De generieke salarisverhoging voor het kalenderjaar 2020 wordt ingeschat op 3%. Dit is het gemiddelde van het aanbod van de VNG en de vraag van de vakbonden, rekening houdend dat de CAO voor twee jaar wordt afgesloten.

Ontwikkeling Pensioenpremie

De ABP pensioenpremie stijgt vooral door het meerjarige premie(herstel)beleid. Daarnaast hebben de wijzigingen in de middelloonregeling en de gemiddelde stijging van de leeftijd ook een verhogend effect op de premie. Dit alles heeft geleid tot een structureel hogere premie over de kalenderjaren 2017 tot en met 2019. In 2019 bedraagt de premie voor het Ouderdoms- en nabestaandenpensioen 24,9%. De werkgever betaalt hiervan 17,43% en 2,6% overgangspremie VPL over het pensioengevend salaris.

Het is onduidelijk wat de premie in 2020 gaat doen. De onzekerheid op de beleggingsmarkten en de rente hebben grote gevolgen voor de dekkingsgraad. De toekomstige ontwikkelingen zijn onzeker. Het gewenste pensioenakkoord is er nog niet. Begin februari 2019 stuurde minister Koolmees een brief over de -stappen die het kabinet de komende periode zal zetten voor de -vernieuwing van het pensioenstelsel. Inhoudelijk bevat de brief weinig concreet nieuws over de gevolgen voor de premie. Gelet op al deze onzekere factoren is daarom geen correctie opgenomen voor de pensioenpremie.

6.5 Investerings

Basis voor de op te nemen investeringen vormt het geactualiseerde overzicht van investeringen, jaarschijf 2020-2022, uit de begroting 2019. Daarnaast is ook sprake van nieuw aangeleverde investeringswensen (zie ook 2.5.2).

Vervangingsinvesteringen worden, volgens de voorschriften, voor de historische kostprijs opgenomen. Mocht er sprake zijn van hogere of lagere vervangingskosten, dan wordt dit in de begroting toegelicht.

6.5.1 Vervangingsinvesteringen

Voor een goed financieel beleid is het van belang dat de lasten van de vervangingsinvesteringen verwerkt zijn in de meerjarenbegroting. Voor een groot deel van de vervangingsinvesteringen zijn inmiddels beheerplannen opgesteld die financieel vertaald zijn in de huidige meerjarenbegroting. Voorbeelden hiervan zijn de IBOR-beheerplannen, beheerplan gemeentelijk vastgoed, IHP, ICT. Voor een aantal andere investeringen zijn op dit moment beheerplannen in voorbereiding en zijn de hieruit voortvloeiende vervangingsinvesteringen nog niet volledig inzichtelijk. Vooruitlopend hierop is in deze kadernota vooralsnog rekening gehouden met stelposten voor de jaarlijkse lasten als gevolg van deze nog te bepalen vervangingsinvesteringen.

6.6 Verbonden partijen

In de begroting 2020-2023 worden de vastgestelde meerjarenbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen verwerkt.

Met de “financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden” hanteren de gemeenten in de regio Hollands-Midden een uniform financieel kader voor de jaarlijks toe te passen prijsindexatie in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen in deze regio. De begrotingen van alle gemeenschappelijke regelingen worden getoetst aan de vastgestelde kaders voor de begroting 2020-2023. De kaders zijn op 23 november 2018 vastgesteld door de bestuurlijke klankbordgroep van het financieel overleg van gemeenten in de regio Hollands-Midden. Na behandeling in de auditcommissie zijn deze kaders middels een RIB met de raad gedeeld op 6 maart 2019.

De kaders zijn onder andere:

- Indexatie op basis van een jaarlijkse groei gebaseerd op de prijs overheidsconsumptie beloning werknemers 3,20% en de prijs overheidsconsumptie netto materieel (imoc) 1,50% zoals opgenomen in de publicaties van het CPB.

Dit indexeringscijfer sluit aan bij de door het rijk aan gemeenten gehanteerde indexeringen. Omdat de gemeenschappelijke regelingen als verlengd lokaal bestuur kunnen worden gezien ligt het voor de hand om deze indexeringsmethodiek ook door te voeren in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de loonontwikkelingen en biedt meerjarig meer stabiliteit.

- Door deze systematiek waar bij het indexeringspercentage een onderscheid wordt gemaakt tussen beloning werknemers en netto materieel vervalt de nacalculatie. Voordeel hiervan is dat de loonkosten daarmee meer aansluiten op de werkelijke kostenontwikkeling.
- Er is geen sprake van het opleggen van een nieuwe algemene taakstelling voor de begrotingen 2020 van de gemeenschappelijke regelingen.
- Met alle gemeenschappelijke regelingen is afgesproken dat zij in hun begrotingen en jaarrekeningen standaard een paragraaf opnemen over de toepassing de vastgestelde indexering. Dit wordt verdeeld naar economische categorieën (% personeel, % materieel en % overige) en een paragraaf met een analyse van de risico's in relatie tot de omvang van het weerstandsvermogen.

De financiële kaderstelling geldt voor de gemeenschappelijke regelingen waarbij de regio gemeenten bestuurlijke zeggenschap hebben. Het betreft de begrotingen in de periode 2020-2023 van de onderstaande gemeenschappelijke regelingen:

- Regio Midden-Holland

- Veiligheidsregio Hollands Midden
- Omgevingsdienst Midden-Holland
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg/GGD

De overige begrotingen 2020 – 2023 van de gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente Krimpenerwaard deelneemt, worden ook getoetst aan deze financiële kaderstelling. Deze gemeenschappelijke regelingen zijn geïnformeerd over deze werkwijze.

De bijstelling van de bijdragen aan verbonden partijen die het gevolg is van de gehanteerde jaarlijks toegestane indexering, is niet opgenomen in deze kadernota, maar wordt rechtstreeks in de meerjarenbegroting 2020-2023 verwerkt. Overige bijstellingen van de bijdragen, onder andere als gevolg van autonome ontwikkelingen, zijn wel meegenomen in deze kadernota.

6.6.1 Eneco

De gemeenteraad heeft de intentie uitgesproken om de aandelen Eneco te verkopen. De verwachting is dat besluitvorming hierover eind 2019 plaatsvindt. De daadwerkelijke verkoop kan dan vervolgens in 2020 worden geëffectueerd. Hierdoor ontvangt onze gemeente over 2020 geen dividend meer.

Het wegvallen van de dividenduitkering vormt een last voor de exploitatie. In deze kadernota wordt rekening gehouden met een ingroeimodel vanaf 2021 om het verlies aan jaarlijkse dekkingsmiddelen op te vangen binnen de begroting.

6.7 Financiering

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden.

De gemeente streeft ernaar benodigde leningen tegen een zo laag mogelijk rentepercentage aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen. Daartoe wordt bij het afsluiten van leningen rekening gehouden met de liquiditeitsbehoefte, rentevisie, kasgeldlimiet (financiering voor een periode van maximaal 1 jaar) en renterisiconorm (financiering periode langer dan 1 jaar).

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille. De financieringsbehoefte in de komende jaren is sterk afhankelijk van het investeringstempo van reeds beschikbaar gestelde kredieten en, het nog op te stellen investeringsprogramma 2020-2023. Naar verwachting wordt er in de periode 2019-2023 tussen €35 miljoen en €45 miljoen aan nieuwe geldleningen aangetrokken. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de mogelijke opbrengst vanuit de verkoop aandelen Eneco.

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV is ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. De omslagrente dient met ingang van 2018 te worden berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld de differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Bij het samenstellen van de jaarstukken is correctie van de omslagrente verplicht gesteld indien de afwijking groter is dan 25%.

In de begroting 2019 is een omslagrente gehanteerd van 1,1%. Dit percentage wordt vooralsnog ook gehanteerd voor de meerjarenbegroting 2020-2023. Tijdens het proces van het opstellen van de nieuwe meerjarenbegroting wordt nog een actuele berekening gemaakt. Indien hieruit blijkt dat het percentage wijzigt, wordt de te hanteren omslagrente alsnog aangepast.

6.8 Programmatisch werken

Het college heeft in het nieuwe collegeprogramma 2019-20202 doelen geformuleerd voor de verschillende BBV-programma's. Op deze doelen vindt in de P&C cyclus inhoudelijke verantwoording plaats.

Voor een aantal ambities en doelen uit het collegeprogramma is gekozen om te werken via een programmatische aanpak. Het gaat dan om de programma's Verandering ruimtelijk domein, Dienstverlening, Duurzaamheid en Iedereen kan meedoen. Met het programma Verandering ruimtelijk domein wordt de organisatie en samenleving voorbereid op de komst van de Omgevingswet in 2021. In het programmaplan Dienstverlening staan de projecten en inspanningen die bij gaan dragen aan het halen van een 8 voor de dienstverlening. Het programma Duurzaamheid heeft als ambitie klaar te zijn voor de energietransitie (minder CO₂-uitstoot en meer duurzame energie) en te zorgen voor minder bodemdaling en betere klimaatadaptieve kernen. In het programma Iedereen kan meedoen streven we naar meer gezonde inwoners, effectievere ondersteuning en meer inwoners die participeren naar vermogen.

6.9 Subsidies

Op 20 februari 2018 heeft de gemeenteraad het nieuwe subsidie instrumentarium vastgesteld. Hiermee is ook een nieuw proces voor het bepalen van de begrotingsruimte voor subsidies ingezet. Vanaf het subsidiejaar 2020 ziet het proces rond het vaststellen van de begrotingsruimte voor subsidies er als volgt uit. De gemeenteraad stelt een indicatie van de begrotingsruimte voor subsidies vast bij de kadernota. In dit geval betreft het de ruimte voor 2021. Deze worden in de kadernota 2020 indicatief aan de raad aangereikt. Vervolgens wordt de begrotingsruimte voor subsidies 2021 vastgesteld door de raad bij de begrotingsraad in november 2019. Het bedrag wordt dan geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2019. De basis voor de begrotingsruimte voor subsidies voor 2021 ligt in de toegekende structurele subsidies 2020. Aangezien de implementatie van het nieuwe instrumentarium nog niet definitief is afgerond, wordt voorgesteld om het indicatieve budget voor de begrotingsruimte voor subsidies 2021 op basis van historische gegevens vooralsnog vast te stellen op €6.055.500. Definitieve vaststelling volgt, zoals aangegeven, bij de begrotingsbehandeling.

De raad heeft middels amendement nummer A19-35 op 15 mei 2019 incidenteel €180.000 aan de begrotingsruimte 2020 toegevoegd. Bij de indicatie voor de hoogte van de begrotingsruimte voor subsidies 2021 is deze €180.000 vanwege het incidentele karakter van het amendement logischerwijs niet meegenomen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over de begrotingsruimte voor subsidies 2021 bieden wij u voor de begrotingsbehandeling 2020 de evaluatie van het subsidie instrumentarium aan.

6.9.1 Structurele subsidies

Voor organisaties die als gevolg van het nieuwe subsidie instrumentarium hun, voorheen structurele, subsidie kwijtraken en daardoor een continuïteitsprobleem krijgen, wordt onder toepassing van de Algemene wet bestuursrecht (awb) een afbouwregeling toegepast.

7. Lokale heffingen

7.1 Onroerende-zaakbelastingen (OZB) en overige ongebonden heffingen

De OZB-tarieven en de opbrengst van de toeristenbelasting worden jaarlijks verhoogd op basis van de inflatiecorrectie. Bij de OZB gaan we uit van de totale opbrengst van het voorgaande jaar bij een gelijkblijvend areaal. Bij de behandeling van de begroting 2019 is toegezegd de opbrengst van de hondenbelasting af te bouwen. We werken dat verder uit in de begroting 2020.

7.2 Gebonden heffingen

Afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, lijkbezorgingsrechten, marktgelden en havengelden zijn gebonden heffingen. Hier hanteren wij het uitgangspunt van kostendekkendheid, tenzij de tarieven dan aanzienlijk hoger zijn dan bij vergelijkbare gemeenten. Kostendekkendheid houdt in dat de geraamde tarieven zodanig vastgesteld worden dat de geraamde baten niet uitgaan boven de geraamde lasten.

Deze wettelijke eis van maximale kostendekkendheid betekent niet dat de afzonderlijke tarieven per heffing maximaal 100% kostendekkend hoeven te zijn. Een individueel tarief kan meer dan 100% bedragen maar daar staat dan een ander tarief met een lager percentage tegenover.

In het collegeprogramma is opgenomen om door te groeien naar meer kostendekkende tarieven. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gerespecteerd.

- Bij de meerjarenbegroting 2019-2022 is bij amendement besloten de tarieven van de lijkbezorgingsrechten minder snel te laten stijgen, met uitzondering van de tarieven voor het verlenen van rechten
- De leges voor omgevingsvergunningen en de tarieven van de havengelden zullen met meer dan de inflatie stijgen om een grotere mate van kostendekkendheid te bereiken. Dit is conform de in de meerjarenbegroting 2019-2022 ingezette lijn.

In de begroting 2020 nemen wij een overzicht op met de berekening van de mate van kostendekkendheid per heffing. De toerekening van overhead bij tarieven is bepaald in de financiële verordening.

Bijlage 1 – Begrotingscirculaire Provincie Zuid-Holland

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluit het college van Gedeputeerde Staten (GS), op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, vóór 1 januari of de gemeente onder repressief of preventief toezicht valt. Het doel hiervan is te voorkomen dat de gemeente een structureel tekort op de begroting krijgt, dat niet makkelijk meer zelf op te lossen is.

In maart 2019 is door GS het nieuwe Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 (GTK) vastgesteld. Hierin wordt invulling gegeven aan: uniformiteit en maatwerk/transparantie, risicogericht toezicht, proportioneel toezicht en beter voeren van de dialoog. Tevens zijn in het GTK de vaste onderwerpen opgenomen die normaal in de begrotingscirculaire terugkwamen. De circulaire is daarmee kleiner dan voorheen.

Toets begroting en meerjarenraming

Regulier houdt GS repressief toezicht. Dit betekent dat de gemeente de begroting direct kan uitvoeren. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, kan GS preventief toezicht instellen. Dit betekent dat GS de begroting (swijzigingen) eerst moet goedkeuren voordat deze kunnen worden uitgevoerd.

Een aantal belangrijke onderwerpen met betrekking tot toetsing van de begroting zijn de volgende.

Structureel evenwicht: hiervan is sprake wanneer de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf. Hiervoor is het van belang dat duidelijk uit de begroting blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel.

Reëel evenwicht: dit betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer GS van oordeel is dat dit niet het geval is, kan er een bijstelling op het begrotingssaldo plaatsvinden, met de mogelijke gevolgen van dien.

Bij de beoordeling of de begroting structureel en reëel in evenwicht is, wordt onder andere gekeken naar een aantal onderwerpen:

- De inkomsten uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Incidentele baten en lasten
- Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen worden beoordeeld op realiteit
- Taakstellingen verbonden partijen
- Inzicht in onderhoud kapitaalgoederen en eventuele bezuinigingen hierop
- Grondexploitaties
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Opschuivend sluitend perspectief: het is niet toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is.

Voor een meer volledig overzicht van alle reguliere toetsingsaspecten wordt verwezen naar het GTK.

Ontwikkelingen BBV

De commissie BBV geeft in notities aan op welke wijze een bepaald onderwerp in de begroting verwerkt kan of moet worden. Kan, omdat de regelgeving meerdere verwerkingsopties toestaat en moet als de regelgeving verplicht tot een bepaalde verwerkingwijze. De BBV-notities bevatten dan ook aanbevelingen ('kan') en stellige uitspraken ('moet') voor de juiste toepassing en uitvoering van het BBV.

In 2018 is een aantal notities geactualiseerd en gepubliceerd. De inhoud hiervan moet worden betrokken bij het opstellen van de begroting.

Specifieke onderwerpen

- Sociaal domein: voor de begroting 2020 wordt verwacht dat alle gemeenten, na enkele jaren van ervaring en voortschrijdend inzicht in het sociaal domein, reëel ramen. Blijkt uit de (verwachte) realisatie dat de lasten hoger zijn dan het beschikbare gestelde (rijks)budget? Dan wordt het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen niet meer als reëel beschouwd. Dit uitgangspunt kan welk worden gehandhaafd als maatregelen genomen worden om de lasten te (kunnen) verlagen. De reële ramingen gelden niet alleen voor de uitgaven, maar ook voor de bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen. Deze worden net als andere maatregelen getoetst op hardheid en haalbaarheid.
- Omgevingswet: deze zal per 1 januari 2022 ingaan. Dit betekent één wet die ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving stimuleert en kwaliteit borgt. De gebruikers staan hierbij centraal. Het is van groot belang om een goede inschatting te maken wat er op de gemeente afkomt en adequaat op deze wet voor te bereiden. Daarbij past ook de vraag wat de financiële gevolgen voor de gemeente zullen zijn.
- BTW en sport: door de wetswijziging uitbreiding btw-sportvrijstellingen in 2019 vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en andere exploitanten zonder winstoogmerk. Omdat de wetswijziging voortkomt uit Europese regelgeving en het geen bezuinigingsmaatregel is, wil het kabinet deze gelden terug laten vloeien de gedupeerden. Daarvoor zijn twee regelingen in het leven geroepen.
 - De 'Regeling specifieke uitkering stimuleren sport'
 - De regeling 'Subsidieregeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties'De gevolgen van de wetswijziging kunnen van invloed zijn op de exploitatie van de begroting.

Bijlage 2 – Toelichting op nieuw beleid

2.1 Exploitatie

Bestuur en ondersteuning

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-235	-	-	-
CP	-100	-	-	-
Participatie	-100	-	-	-
Voor het uitvoeren van pilots, de begeleiding hiervan en de inzet van ambtelijke capaciteit voor het oppakken van het onderwerp participatie is €100.000,- benodigd. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-100	-	-	-
Noodzakelijk	-60	-	-	-
Aanbesteding Obsurv	-40	-	-	-
Obsurv is eind 2014 geïmplementeerd, waarbij de vijf databases van de oude gemeenten voor het beheer van de openbare ruimte (o.a. wegen, groen, riolering) zijn samengevoegd en geharmoniseerd. We werken dus al bijna vijf jaar met dit integrale beheersysteem. Na aflopen van het contract is dit tot nu toe jaarlijks verlengd, maar nu moeten we het opnieuw aanbesteden. Dit betreft implementatie en datamigratie. Dekking t.l.v. de reserve I&A.	-40	-	-	-
Beveiligd mailen	-5	-	-	-
Implementatie van software om te kunnen voldoen aan de AVG (zie voor nadere toelichting onder structurele lasten) Deze incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de reserve I&A.				
Energie label	-15	-	-	-
Vanaf 1 januari 2023 moet elk kantoor groter dan 100m2 minimaal energielabel C hebben. In ons geval dienen de kantoren Schoonhoven (nu label F) en Bergambacht (nu label F) daarom te worden aangepast. Er zijn maatwerkadviezen nodig, waarvoor in dit geval budget aangevraagd wordt. Uit de maatwerkadviezen zal blijken wat vervolgens de investering is die nodig is om tot het energielabel C te komen. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-15	-	-	-
Wenselijk	-75	-	-	-
75 Jaar vrijheid	-75	-	-	0
In 2020 vieten we 75 jaar vrijheid, dit wordt groots gevierd met activiteiten in alle kernen. Hiervoor is een budget van €75.000,- nodig. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-75	-	-	-

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
<i>Structureel</i>	-192	-598	-623	-702
CP	-120	-120	-120	-120
Dienstverlening	-120	-120	-120	-120

Eén van de speerpunten in ons collegeprogramma is meer toegankelijkheid en nabijheid van het college en de ambtelijke organisatie. In het coalitieakkoord zagen we hiervoor een aantal mogelijkheden. Een daarvan was om de fysieke loketten uit te breiden naar de kernen. We hebben geconstateerd dat dit financieel alleen mogelijk is voor de producten van burgerzaken. Dit draagt minder bij aan het doel tot nabijheid en toegankelijkheid vanuit de hele organisatie dan wij wensen. We hebben daarom gezocht naar een beter alternatief. En dit is het investeren in Dienstverlening op Maat; een zo breed mogelijke dienstverlening op zoveel mogelijk producten en diensten dichterbij de inwoners. Hiervoor gaan we in 2020 de volgende (extra) activiteiten ondernemen: nog meer huisbezoeken door KCC voor o.a. geboorteaangifte, nog meer dienstverlening in zorginstellingen, nog meer huisbezoeken door SoZa en SD voor o.a. aanvragen WMO en jeugdzorg, nog meer locatiebezoeken door de afdeling RO voor aanvragen van o.a.

omgevingsvergunningen en nog meer locatiebezoeken door het team APV voor o.a. drank en horecawet en evenementen. Hiervoor is hier ongeveer 2 fte (€120.000 per jaar) nodig. Dienstverlening op maat gaat niet (alleen) om de grote ontwikkelaars (want die weten wel hoe het werkt), maar misschien juist wel om de 'gewone aanvrager' die soms maar eens in zijn leven een vergunningaanvraag doet of die vrijwilliger die moeite heeft met alle regels en de informatie op de juiste manier op papier krijgen. Het uitvoeren van deze huisbezoeken zullen meer tijd kosten dan van achter je bureau de aanvragen behandelen, al is het maar omdat je meer meedenkt en minder snel een aanvraag afwijst omdat deze niet voldoet.

Deze investering levert zowel kwalitatief als kwantitatief een grotere bijdrage aan het doel dan de investering in (fysieke) serviceloketten. De investering in Dienstverlening op Maat kost in verhouding aanzienlijk minder dan uitbreiding van de fysieke loketten. Vanuit het bestaande budget kan tevens dit jaar gestart worden met het 's avonds en op zaterdag gratis bezorgen van de reisdocumenten. Een pilot op locatie zal uitwijzen of de investering in Dienstverlening op Maat voldoet aan de behoefte aan persoonlijke aandacht vanuit de ambtelijke organisatie. Het college verkent tevens wat de mogelijkheden zijn om de bestuurlijke toegankelijkheid en nabijheid te realiseren.

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-72	-478	-503	-582
Beveiligd mailen	-19	-14	-14	-14
Software om te kunnen voldoen aan de AVG en die op een gebruiksvriendelijke manier e-mail beveiligd tegen de drie belangrijkste oorzaken van datalekken, te weten: - het per ongeluk versturen van gevoelige informatie aan de verkeerde persoon; - onderweg onderschepte berichten, door een onveilige verbinding; - hackers die inbreken op e-mailboxen met zwakke wachtwoorden Het betreft structurele lasten in verband met licenties.	-14	-14	-14	-14
CAO-aanpassing	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
De generieke salarisverhoging voor het kalenderjaar 2020 wordt ingeschat op 3%. Dit is het gemiddelde van het aanbod van de VNG en vraag van de vakbonden, rekening houdend dat de CAO voor twee jaar wordt afgesloten. Dit wordt (deels) opgevangen binnen circulaire gemeentefonds (vanwege feit dat we rekenen met constante prijzen).	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Dividend Eneco	-	-380	-380	-380
De gemeenteraad heeft de intentie uitgesproken om de aandelen Eneco te verkopen. De verwachting is dat besluitvorming hierover dit jaar plaatsvindt. De daadwerkelijke verkoop kan dan vervolgens ook nog dit jaar worden geëffectueerd. Hierdoor ontvangt onze gemeente vanaf 2021 geen dividend meer. Het wegvallen van de dividenduitkering vormt een last voor de exploitatie. Door middel van een ingroeimodel, waarbij de Algemene reserve vrij vermogen of een deel van de opbrengst vanuit de verkoop van de aandelen Eneco worden ingezet, kan het verlies aan jaarlijkse dekkingsmiddelen geleidelijk worden opgevangen binnen de begroting. Bij het opstellen van de begroting wordt dit nader uitgewerkt. Vooralsnog is in deze kadernota rekening gehouden met de volgende dekking vanuit de Algemene reserve vrij vermogen: 2021 - €285.000, 2022 - €190.000 en 2023 - €95.000.	-	-380	-380	-380
Indexering	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Met de "financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden" hanteren de gemeenten in de regio Hollands-Midden een uniform financieel kader voor de jaarlijks toe te passen prijsindexatie in de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen in deze regio. Indexatie op basis van een jaarlijkse groei gebaseerd op de prijs overheidsconsumptie beloning werknemers 3,20% en de prijs overheidsconsumptie netto materieel (imoc) 1,50% zoals opgenomen in de publicaties van het CPB .	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.
Op prijzen en opbrengsten wordt voor 2020 een inflatiecorrectie toegepast conform het CPI uit de Meicirculaire gemeentefonds 2019. Wordt (deels) opgevangen binnen circulaire gemeentefonds (vanwege feit dat we rekenen met constante prijzen).	P.m.	P.m.	P.m.	P.m.

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
Licentiekosten GIS	-14	-14	-14	-14
We maken gebruik van een gemeentebrede GIS-licentie van ESRI Nederland. De kosten zijn afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Wij hebben jaren in de staffel onder 50.000 inw. gezeten die €14.000 lager was. ESRI heeft dit geconstateerd en gaat dit herstellen, waardoor wij vanaf 2020 met een verhogen van kosten te maken krijgen.	-14	-14	-14	-14
Vervanging RO Totaal	-20	-20	-20	-20
De nieuwe software is de logische opvolger van de nu gebruikte beheermodule, die dit jaar wordt uitgefaseerd bij SVHW. De software borgt het beheer van de huidige bestemmingsplannen tot het einde van de overgangsperiode van de Omgevingswet, voorziet in correcte archivering van bestemmingsplannen en bevat ondersteunende functionaliteit voor de overgang van bestemmingsplannen naar een Omgevingsplan. Een deel van de lasten wordt gedekt uit een lagere bijdrage aan SVHW	-20	-20	-20	-20
Vervangingsinvesteringen	-	-25	-50	-55
Voor een aantal andere investeringen zijn op dit moment beheerplannen in voorbereiding en zijn de hieruit voortvloeiende vervangingsinvesteringen nog niet volledig inzichtelijk. Vooruitlopend hierop is in deze kadernota vooralsnog rekening gehouden met stelposten voor de jaarlijkse lasten als gevolg van deze nog te bepalen vervangingsinvesteringen.	-	-25	-50	-55
Extra bode	-25	-25	-25	-25
Het presidium heeft aangegeven dat de avondvergaderingen voor fracties en commissies niet uitsluitend op de locatie Lekkerkerk kunnen plaatsvinden. Er zullen ook avondvergaderingen in de drie andere panden plaats blijven vinden. Deze drie locaties zijn niet ingericht op gebruik in de avond zonder aanwezigheid van een bode voor veiligheid, verzorging en openen/sluiten van het pand.	-25	-25	-25	-25
Eindtotaal	-427	-598	-623	-702
Bedragen x €1.000				

Verkeer, vervoer en waterstaat

	2020	2021	2022	2023
<i>Incidenteel</i>	-25	-50	-80	-80
CP	-25	-50	-80	-80
Personenvervoer over water	-	-	-	-30
Verbeterpunt uit het 10 puntenplan. Onderzoek naar mogelijkheden om aan te sluiten op de concessie waterbus (personenvervoer over water). Kosten van onderzoek en co-financiering. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-	-	-	-30
Vekeers- en mobiliteitsmanagement	-	-	-30	-
Verbeterpunt uit het 10 puntenplan. Onderzoek naar mogelijkheden van verkeers- en mobiliteitsmanagement binnen de Krimpenerwaard. Kosten van onderzoek en co-financiering. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-	-	-30	-
Verkeersveiligheid	-25	-50	-50	-50
Vanuit de monitor 'Ongevallenrapportage' (Viastat) kunnen er zich mogelijk voor de Krimpenerwaard ongevallen 'hotspots' voordoen. Om direct te kunnen handelen en fysiek maatregelen te kunnen toepassen is het wenselijk om een budget beschikbaar te hebben voor 2021, 2022 en 2023. De incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-25	-50	-50	-50
Noodzakelijk	-	-	-	-
Uittreding Bureau OVL	P.m.	-	-	-
College en Gemeenteraad hebben besloten om met betrekking tot het beheer van de openbare verlichting uit de Gemeenschappelijke Regeling Bureau OVL te treden. Aan uittreding zijn (mogelijk) uitreedkosten verbonden. Over de hoogte hiervan vindt nog overleg plaats. Eventuele incidentele lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	P.m.	-	-	-
Eindtotaal	-25	-50	-80	-80

Bedragen x €1.000

Economie

	2020	2021	2022	2023
<i>Structureel</i>	-25	-25	-25	-25
CP	-25	-25	-25	-25
Economie	-25	-25	-25	-25
Behouden en verbeteren van het ondernemersklimaat en een vitale economie, vraagt een doorlopende, actieve inzet van de ondernemers. De gemeente vervult hierbij een ondersteunende en faciliterende rol door de samenwerking tussen ondernemers onderling en tussen de gemeente en ondernemers te verbeteren. Ook op het gebied van kennisuitwisseling, ontwikkeling en veiligheid in winkelgebieden en bedrijventerreinen ondersteunen we de ondernemers. Hierbij wordt samen met ondernemers de focus gelegd op de retailsector, de MKB sector, de landbouwsector en de groot zakelijke bedrijven	-25	-25	-25	-25
Eindtotaal	-25	-25	-25	-25

Bedragen x €1.000

Onderwijs

	2020	2021	2022	2023
<i>Structureel</i>	-	-	-	-277
CP	-	-	-	-277
IHP 2020	-	-	-	-277
IHP: voorbereiding en uitvoering school Ammerstol en scholen Schoonhoven-Noord - kapitaallasten	-	-	-	-277
Eindtotaal	-	-	-	-277

Bedragen x €1.000

Sport, cultuur en recreatie

	2020	2021	2022	2023
Structureel	-264	-315	-339	-376
Noodzakelijk	-264	-310	-333	-371
Sportaccommodatieplan	-264	-264	-264	-264
Het beoogd effect van het sportaccommodatieplan is een samenhangend en evenwichtig sportaccommodatiebeleid met draagvlak bij verenigingen. Op basis van de voornemens uit het concept sportaccommodatieplan is een extra structureel bedrag benodigd van €264.000. Daarnaast is de komende jaren voor de uitvoering van het project, eventueel maatwerk per accommodatie en een overgangsfase ook geld nodig. Het benodigde bedrag is op dit moment nog niet inzichtelijk en is derhalve hier nog niet meegenomen. Het hangt af van de huidige staat van diverse accommodaties en nog te maken politieke keuzes.	-264	-264	-264	-264
Sportaccommodaties	-	-46	-69	-107
Kapitaallasten onderhoud tennisvelden gemeente Krimpenerwaard De kapitaallasten kunnen worden gedekt uit de reserve Sport.	-	-	-	-35
Kapitaallasten onderhoud voetbalvelden gemeente Krimpenerwaard De kapitaallasten kunnen worden gedekt uit de reserve Sport.	-	-46	-69	-73
Wenselijk	-	-5	-5	-5
Automatisering Wilgerak	-	-5	-5	-5
Kapitaallasten automatisering kaartverkoop Wilgerak	-	-5	-5	-5
Eindtotaal	-264	-315	-339	-376

Bedragen x €1.000

Sociaal Domein

	2020	2021	2022	2023
Incidenteel	-180	0	0	0
Noodzakelijk	-180	0	0	0
Bijstelling subsidieplafond 2020	-180	0	0	0

Op grond van het door de gemeenteraad op 15 mei aangenomen amendement (A19-35) is het subsidieplafond 2020 incidenteel met €180.000 verhoogd. Doel is om hiermee de continuïteit binnen het verenigingsleven te borgen.

De verhoging kan worden gedekt ten laste van de algemene reserve.

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
<i>Structureel</i>	-280	-387	-387	-387
Noodzakelijk	-200	-307	-307	-307
<i>Indexering</i>	-	-107	-107	-107
De gemeenteraad stelt een indicatie van de subsidieplafonds voor 2021 vast in de kadernota 2020. Vervolgens worden de subsidieplafonds 2021 definitief vastgesteld door de raad in de begroting 2020, in november 2019. Op dat moment kunnen de subsidieplafonds worden geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2019. Vooruitlopend hierop is nu vooralsnog en indicatief gerekend met indexering op basis van de septembercirculaire 2018	-	-107	-107	-107
Verlengde jeugdzorg	-200	-200	-200	-200
Op grond van de jeugdwet kan sinds 1 juli 2018 verlengde jeugdhulp in specifieke situaties ingezet worden voor jongeren van 18-23 jaar. Deze voorziening is beschikbaar in de Krimpenerwaard. Inzet van deze voorziening is noodzakelijk als jeugdhulp is ingezet voor het 18e jaar en de gemeente van mening is dat verdere jeugdhulp noodzakelijk is (bijvoorbeeld verlenging pleegzorg). Het bedrag is gebaseerd voor verlening van verlengde jeugdhulp aan vier jeugdigen.	-200	-200	-200	-200
Eindtotaal	-380	-307	-307	-307

Volksgezondheid en milieu

	2020	2021	2022	2023
<i>Incidenteel</i>	-135	-	-	0
CP	-135	-	-	0
Duurzaamheid	-135	-	-	-
We moeten naar de samenleving toe! Actief met de samenleving informeren en stimuleren de woning te verduurzamen (energiebesparing en opwekking duurzame energie). De lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-40	-	-	-
Dit budget is bedoeld om een beleidsnota te laten opstellen, waarin is vastgelegd op welke zoeklocaties en onder welke voorwaarden gemeente Krimpenerwaard de opwek van duurzame energie wil toestaan. De lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-35	-	-	-

Bedragen x €1.000

	2020	2021	2022	2023
Er liggen grote opgaven op het gebied van duurzaamheid voor gemeente Krimpenerwaard. Steeds vaker zullen we het gesprek aangaan met stakeholders: gemeenteraad, inwoners, bedrijven enz.. Dit budget is bedoeld voor illustraties en visualisaties zijn informatief en helpen bij het voeren van het gesprek. De lasten kunnen worden gedekt vanuit de exploitatie.	-10	-	-	-
Groene daken kunnen een bijdrage leveren aan beter klimaatadaptieve kernen. Dit budget betreft een stimuleringsregeling voor groene daken. De lasten kunnen worden gedekt uit de Algemene reserve.	-50	-	-	-
Structureel	-255	-323	-545	-543
CP	-255	-255	-255	-255
Duurzaamheid	-255	-255	-255	-255
De grote opgaven rondom de energietransitie gaan gepaard met participatietrajecten. Dit voorstel voorziet in de fte's om uitvoering te kunnen geven aan participatie bij diverse duurzaamheidsprojecten, zoals aardgasvrije wijken en opwekking van duurzame energie.	-32	-32	-32	-32
Dit betreft budget om de regionale samenwerking voor de duurzaamheidsopgaven op te schalen. In 2018 en 2019 neemt Krimpenerwaard hier ook aan deel. Voor 2020 is de bijdrage nog niet begroot.	-96	-96	-96	-96
Dit budget is bedoeld voor de onderzoeken en planvorming om de 23.500 woningen in Krimpenerwaard aardgasvrij te verwarmen. De komende jaren is hiervoor steeds budget nodig. Uit dit budget wordt ook opschaling van de jaarlijkse wijkaanpak van 1 naar 2 wijkaanpakken bekostigd. De wijkaanpak is een project om bewoners van een wijk te stimuleren om hun woning te verduurzaming.	-75	-75	-75	-75
Het project Steenbreek is een stimuleringsregeling, die inhoudt dat inwoners die verharding uit hun tuin verwijderen daarvoor planten/een plantenbon van de gemeente krijgen.	-50	-50	-50	-50
Om het opwekken van duurzame energie en energiebesparing te stimuleren faciliteert de gemeente duurzaamheidsleningen. De regeling is voor inwoners van de gemeente die hun woning willen verduurzamen en daarvoor een lening moeten afsluiten. Met dit voorstel zal naar verwachting voor ongeveer 1 miljoen euro aan leningen worden verstrekt met gunstige voorwaarden. De lasten kunnen naar verwachting worden doorbelast aan degenen die lenen.	-2	-2	-2	-2
Bedragen x €1.000				

	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-	-68	-290	-288
Riolering	-	-6	-43	-42
Kapitaallasten middelgroot onderhoud riolering (2020)	-	-6	-6	-6
Kapitaallasten middelgroot onderhoud riolering (2021)	-	-	-37	-36
vGRP	-	-62	-248	-246
Rente en afschrijving investeringen vGRP	-	-62	-248	-246
Eindtotaal	-390	-323	-545	-543

Bedragen x €1.000

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	2020	2021	2022	2023
<i>Incidenteel</i>	-300	-	-	-
CP	-300	-	-	-
Ruimtelijk Domein	-300	-	-	-
In aanvulling op het beschikbare budget voor 2020 van 300.000 euro voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (aanbestedingstraject voor systeem VTH, implementatiekosten, koppelingen systemen VTH en RO aan zaakstelsel en partners) en Omgevingsdenken (waaronder een publiekscampagne en leeromgeving), is voor de volgende onderdelen van de Omgevingswet aanvullend budget noodzakelijk: Uitvoeringsplan/implementatie Omgevingsvisie (waaronder ondersteuning voor het uitvoeringsplan, inwoners-bijeenkomsten om de visie en het gebruik ervan toe te lichten en het toegankelijk maken van de visie voor de inwoners) : 80.000 euro Inhuur personeel om eigen personeel mee te laten werken in het programma: 200.000 euro. Tot slot wordt 20.000 euro geraamd voor het aanpassen van werkprocessen. Maakt totaal: 300.000 euro De lasten kunnen worden gedekt uit de reserve Bestemmingsplannen.	-300	-	-	-
Eindtotaal	-300	-	-	-

Bedragen x €1.000

2.2 Investerings

De in het onderstaande genoemde investeringsbedragen hebben niet direct invloed op het saldo van de exploitatie. De investeringen worden in een aantal jaren afgeschreven en dit leidt tot jaarlijkse kapitaallasten (rente + afschrijving) die in de exploitatie worden meegenomen. Voor een aantal investeringen geldt dat de kapitaallasten kunnen worden gedekt, ten laste van reserves, tarieven of anderszins. Eventuele dekking is bij de toelichting op de investering aangegeven.

Bestuur en ondersteuning

	Investering	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-5.879	-1.117	-1.202	-1.963	-1.597
MJOP - I&A	-1.882	-261	-540	-440	-642
In het in 2017 jaar vastgestelde meerjarenonderhoudsplan zijn de investeringen en onderhoudskosten van de automatisering en informatievoorziening van de gemeente opgenomen. Deze zijn nu geactualiseerd. Onder meer zijn de kosten van hardware en projectkosten bijgesteld.	-1.882	-261	-540	-440	-642
Onderhoud gebouwen	-3.997	-856	-662	-1.523	-955
De gemeente beschikt over diverse, openbare en niet-openbare, gebouwen. In de begroting wordt voor deze gebouwen rekening gehouden met groot onderhoud. In het kort komt het er op neer dat er geen achterstallig onderhoud mag ontstaan. In 2017 heeft de raad het 'Beheerplan gemeentelijk vastgoedbeheer 2017-2031' vastgesteld. Dit vormt het beleidskader voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren. In de begroting 2019 is reeds aangegeven dat voor het verrichten van groot onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedobjecten €855.820 nodig is. Dit bedrag is in de begroting opgenomen op de B-lijst. De bedragen worden gedekt uit de voorziening Onderhoud gebouwen.	-3.997	-856	-662	-1.523	-955
Eindtotaal	-5.879	-1.117	-1.202	-1.963	-1.597

Bedragen x €1.000

Verkeer, vervoer en waterstaat

	Investering	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-14.310	-4.049	-10.261	-	-
IBOR	-7.417	-2.319	-5.098	-	-
Een aantal buurten in de Krimpenerwaard is aan onderhoud toe. Door middel van buurtgerichte integrale projecten wordt dit in het jaar 2020 aangepast. Dekking t.l.v. de voorziening IBOR.	-5.928	-1.689	-4.239	-	-
Op de IBOR disciplines wegen, groen, kunstwerken en openbare verlichting dienen onderhoudswerkzaamheden plaats te vinden die niet projectgebonden zijn. Dekking t.l.v. de voorziening IBOR.	-1.489	-630	-859	-	-
vGRP	-6.892	-1.730	-5.163	-	-
Een aantal buurten in de Krimpenerwaard is aan onderhoud toe. Door middel van buurtgerichte integrale projecten wordt dit in het jaar 2020 aangepast. Dekking t.l.v. tarieven riolering.	-6.892	-1.730	-5.163	-	-
Eindtotaal	-14.310	-4.049	-10.261	-	-

Bedragen x €1.000

Onderwijs

	Investering	2020	2021	2022	2023
CP	-22.500	-14.416	-7.164	-920	-
IHP 2020	-22.500	-14.416	-7.164	-920	-
De gemeenteraad heeft 11 december 2018 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs vastgesteld. Deze bedragen zijn de geraamde investeringsbedragen om dit IHP uit te voeren: Schoonhovens college en scholen Bergambacht	-13.800	-13.800	-	-	-
De gemeenteraad heeft 11 december 2018 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs vastgesteld. Deze bedragen zijn de geraamde investeringsbedragen om dit IHP uit te voeren: voorbereiding en uitvoering school Ammerstol en scholen Schoonhoven-Noord (De Rank en De Vlieger)	-7.700	-616	-7.084	-	-
IHP: voorbereiding en uitvoering Krullebaar centrum Schoonhoven	-1.000	-	-80	-920	-
Eindtotaal	-22.500	-14.416	-7.164	-920	-

Bedragen x €1.000

Sport, cultuur en recreatie

	Investering	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-1.538	-458	-268	-396	-415
IBOR	-200	-50	-50	-50	-50
Conform meerjaarlijks investeringsprogramma 2019-2022, opgenomen in de vastgestelde begroting 2019. In het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2018-2021 is met de financiële consequentie geen rekening gehouden. De voorziening is vooralsnog toereikend. Bij een nieuw IBOR wordt bepaald of de storting bijgesteld moet worden. Dekking tlv IBOR.	-200	-50	-50	-50	-50
Sportaccommodaties	-1.338	-408	-218	-346	-365
Het uitvoeren van onderhoud zo dat de accommodaties weer voldoen aan de normen voor het spelen. Op basis van de huidige situatie is de gemeente verplicht het verhuurde in een correcte staat te onderhouden. De kapitaallasten kunnen worden gedekt ten laste van de reserve Sport	-311	-	-	-311	-
Het uitvoeren van onderhoud zo dat de accommodaties weer voldoen aan de normen voor het spelen. Op basis van de huidige situatie is de gemeente verplicht het verhuurde in een correcte staat te onderhouden. De kapitaallasten kunnen worden gedekt ten laste van de reserve Sport	-1.027	-408	-218	-35	-365

Bedragen x €1.000

	Investering	2020	2021	2022	2023
Wenselijk	-25	-25	-	-	-
Automatisering 't Wilgerak	-25	-25	-	-	-
De abonnementsverkoop voor zwembad 't Wilgerak geschiedt slechts ten dele digitaal. Waar de gemeente normaliter zijn producten en diensten digitaal aanbiedt, is een volledige afwikkeling per internet in dit geval niet nodig. De digitalisering is dus in het verlengde van het digitaliseringsslag van de overheid.	-25	-25	-	-	-
Eindtotaal	-1.563	-483	-268	-396	-415

Bedragen x €1.000

Volksgezondheid en milieu

	Investering	2020	2021	2022	2023
Noodzakelijk	-1.311	-311	-1.000	-	-
IBOR	-144	-144	-	-	-
Voor de jaarschijf 2020 is een investeringsbedrag van € 143.655,-- opgenomen om de watergangen te baggeren die in de MJOP Baggeren 2017-2029 zijn opgenomen. Dekking tlv IBOR	-144	-144	-	-	-
Riolering	-1.168	-168	-1.000	-	-
Het betreft kleinschalige en middelgrote onderhoudswerkzaamheden aan riolering en het vervangen van het meetnet.	-168	-168	-	-	-
In 2021 dienen rioleringswerkzaamheden te worden uitgevoerd welke niet in integrale projecten kunnen worden geïntegreerd.	-1.000	-	-1.000	-	-
Eindtotaal	-1.311	-311	-1.000	-	-

Bedragen x €1.000

Bijlage 3 – Overzicht commissie R&F 16/4/2019

	Opmerkingen	CDA	SGP	VGBK	Pro KRW	Waard 18	VVD	CU	Lokaal op 1	PVDA	D66	Dierb. KRW	Afd	Portefeuil	Aard	
1	Mei-circulaire afwachten	x	x	x		x			x	x	x		Fin	Boere	?	1 Onderwerp zonder directe financiële gevolgen
2	Buurtcoaches versus sportverenigingen	x											SD		1	2 Onderwerp met nadelige financiële gevolgen
3	Vereenvoudiging vergunningaanvraag	x											RO		3	3 Onderwerp met positieve financiële gevolgen
4	Maatwerkbudget 30.000	x											SD		2	
5	Parkeerdruk te hoog	x											RO		2	
6	Dienstverlening, loketten in grote kernen	x			x				x				KCC		2	
7	Minder bureaucratie bij WMO	x											SD		1	
8	Minder externe adviesbureaus	x			x				x	x			Allen		3	
9	Dekking projectkosten	x											BMO		1	
10	Evaluatie bomenkamp	x											BOR		1	
11	Subsidieverlening 2018 evalueren	x											SD		1	
12	Geen lastenstijging behalve indexering		x				x	x					Fin	Boere	1	
13	Hondenbelasting heroverwegen		x										Fin	Boere	3	
14	Subsidieplafond omhoog met 180.000		x										SD		2	
15	Stijging havengevelen terugdraaien		x	x	x			x					Fin		2	
16	Minder wethouders 4/5		x		x								College		3	
17	Reserve kernenbeleid benutten voor duurzaamheid		x										Fin	Boere	3	
18	Hoogspanningsmasten dekken uit eneco gelden		x										Fin	Boere	3	
19	Onderzoek ondernemen nieuwe energie		x	x									RO		1	
20	Verbindingsofficier (dekking uit alg res of reclamebel)		x						x				Fin	Boere	2	
21	Forenzenbelasting invoeren		x										Fin	Boere	3	
22	Geen parkeerbelasting		x	x									Fin	Boere	1	
23	Niet kostendekkend lijkbezorgingslasten		x										Fin	Boere	1	
24	Minder geld besteden aan dierenwelzijnsnota		x										RO		3	
25	Versneld afstoten gemeentelijk vastgoed		x						x				RO		1	
26	Onderbouwing energietransitie		x										RO		1	
27	Niet onnodig verlagen subsidieplafond			x									SD		1	
28	Kostendekkende belastingen			x									Fin	Boere	3	
29	Uitstel investeringen			x									BOR		3	
30	Ombuigingsoperatie 5%				x								Fin	Boere	3	
31	Doorlichten ambtelijke organisatie 10%				x								BMO		3	
32	Juridische kosten beperken/minder procederen				x								BMO		3	
33	Energieverbruik terugdringen met 20%				x								S en I		3	
34	Dekking begraafplaatsen omhoog				x								Fin	Boere	3	
35	Verkoop eneco aandelen ter discussie stellen				x								Fin	Boere	3	
36	Financiele reserves gem regelingen beëindigen				x								Fin	Boere	3	
37	Lokale lasten verlagen naar land. gemiddelde				x								Fin	Boere	2	
38	Versneld afschaffen hondenbelasting				x								Fin	Boere	2	
39	Verlagen toeristenbelasting				x			x					Fin	Boere	2	
40	Extra investeren energietransitie				x			x	x				RO		2	
41	Vervolgstep duurzaamheid gem organisatie				x					x			RO		2	
42	Dierenwelzijnsnota van voldoende middelen voorzien				x								RO		2	
43	1 fte groene boa aantrekken				x								BMO		2	
44	Vergroenen gemeente				x								RO		2	
45	Armoede kinderen bestrijden				x								SZ		2	
46	Verbeteren digitale bereikbaarheid				x								KCC		2	
47	Budget voor uitvoering Panorama Krimpenerwaard				x								RO		2	
48	Extra soc koopwoningen en woningen voor starters				x								RO		2	
49	Investeren in burgerparticipatie				x								BMO		2	
50	Invoeren Rotterdampas				x								SD		2	
51	Budget decentralisatiebeleid meetbaar besteden				x								SD		1	
52	10 puntenplan per kern inz bereikbaarheid						x						RO		2	
53	Direct aanspreekpunt bedrijven						x						RO		2	
54	Bouwprogramma's flexibel, bouwtempo niet verslappen						x		x				RO		2	
55	Bij herstructureren openbaar gebied inspelen op klimaatverandering						x						RO		2	
56	Randvoorwaarde subsidievert: partijen samen gaan						x						SD		3	
57	Duurzaamheid, klimaat en veiligheid geen concessies							x					RO		1	
58	Sluitend meerjarenperspectief							x					Fin	Boere	1	
59	Leges kostendekkend mvv lijkbezorgingsrecht.							x					Fin	Boere	3	
60	Ruimte in storting IBOR?							x					BOR		3	
61	Nieuwe inkomstenbronnen tbv dekking duurzaamheid							x					Fin	Boere	2	
62	Zonnepanelen buiten de WOZ							x					Fin	Boere	2	
63	Enecogelden gebruiken voor energietransitie								x				Fin	Boere	2	
64	Wat kan efficiënter?									x			Allen		3	
65	Wat kan soberder?									x			Allen		3	
66	Wat kan meer aan inkomsten?									x			Allen		3	
67	Verhoging belastingen beter communiceren									x			Fin	Boere	1	
68	Meer inzet recreatie									x			SD		2	
69	Evenwicht in subsidiesysteem?									x			SD		1	
70	Werkgelegenheid in KRW?									x			SZ		1	
71	Resultaat verkoop Eneco										x		Fin	Boere	3	